

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 219-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 60 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 ft.
minden következőnél 16 ft.

Rydzser sor 40 ft.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, szeptember 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Mandátum-vigécek.

Harc a mandátumért.

A szerb trón utódja.

A kaulószédolgók halottja.

As aradi választás előkészületei.

As elhamvadt gyorsvonat.

A szabadelpvüpart fölkhívása.

A tözsebiróság vád alatt.

Botrány a Sándor Pál programbeszédén.

Szerelmes hadapródok.

A város hástartása.

Tárca: Jani öngyilkossága. Irta: Biró Lajos.

Hegény-Csarnok: A karvalyok vére. Irta:

Theuriet André.

Mandátum-vigécek.

Arad, szeptember 24

Alljunk meg egy pillanatra a választási küzdelmek nagy zürzavarában és beszéljünk egy keveset a mandátum-vigécekről. Beszéljünk róluk, mert ők valóképpen igen hasznos emberek, nekünk, kik a magyar nép erkölcsi és anyagi megújódását munkálunk, megbecsülhetetlen munkatársaink. Meghecsülhetetlen, mert ők azok az utszéli táblák, melyek kételkedést nem tűrő bizonyossággal mutatják meg mindeneknek, akiket illet: hol van ebben az országban a legnagyobb erkölcsi és anyagi nyomorúság.

Hová száll le a keselyű? Kell-e felelnünk e kérdésre? Hová száll le pénz-

zeszsákjával a mandátumvigéce? A hol nagy nyomorúságban sanyalódik a nép, szegény, eladósodott maga az uri rend is. Szegény ember — hitvány ember. A vagyonzüllésnek ikertestvére az erkölcsi züllés. Az erkölcsében, vagyonában megrontott, szebb jövődő reményében nem bizó nép kész prédája a mandátum-vigéceknek: ez csak a māt nézi, a holnappal nem törődik. Fogcsikorgatva, vergődve bár, de eladja testét, lelkét, mindenét az első jöttmentnek, kit addig soha nem látott, kinek hírét, nevét nem hallotta; kiről csak annyit tud, hogy tenger pénze van: más-különben mit keresne ott?

Azok a kevesek, kik a falu határán túl látnak, kiknek erkölcsét nem rontotta még meg a nyomorúság, a megélhetésért való titáni küzdelem, mind e kevesek tehetetlenül, tanácstalanul állanak a romlás, a pusztulás, a szégyenletes elzüllés pocsolyájában. A nagy többség csak a maga nyomorúságát látja a megváltóként lesi, várja, fogadja a mandátum-vigéceket, ki tenger pénzt hoz Budapestről, tenger pénzt, melyből egynek-egynek jut 10—20 forint: rengeteg nagy summa egy szegény embernek. Mert, hallgassatok ide, ebből a rengeteg summából fizetjük az adónkat, ebből marad még sóra is, pálinkára is, fagygyuertyára is.

E körül forog az elkoldusodott nép elméje, gondolatja. Ebben gyökeredzik az ő politikai hitvallása. A szép beszédeket

elengedi. Egyébként beszélhetsz. Egyébként feltárhatsz előtte a maga szörnyű valóságában az ő helyzetét: a gyászos jelent s a még gyászosabb jövődöt, mely egy züllésnek indult népre kegyetlen bizonyossággal elkövetkezik: mind hiába. Megrikathatsz, meggyőzhatsz, mellednek szegezi a szégyentelen kérdést: mit fizet az ur?

A mandátum-vigéceknek köszönhetjük, hogy az ország egyik-másik vidéke a leggyalázatosabb a legszégyenletesebb hirbe; a kitartottság hírébe jutott. Ő nekik köszönhetjük, hogy a nép nem bizik többé a maga erejében, hitét, bátorságát, egy szebb jövődöben való reményét elvesztette. Hogy mindent mástól vár s a maga emberségéből semmibe sem mer kezdeni. Hogy igazi barátainak őszinte, becsületes küzdelmét is kétkedve, gyanakodva nézi s a munkát, a fáradságot, mit neki, az ő érdekében felajánlanak, nemcsak felajánlanak, de végeznek is, megfizetteti. Fizesd meg pénzzel a dicsőséget, hogy dolgozol, fáradsz, küzdesz véreidért.

Mily retentő nagy romlása ez a régi, világhíres, egykoron példaképül mutatott magyar erkölcsöknek! Mily nagy, megbo-csáthatatlan bünt követtek el e földön a mandátumvigécek! Ha ők ennek tudatára ébrednének! Ha magukba szállnának egyszer, ha leszámolnának lelkiismeretöikkel, vajjon hihető-e, hogy ne borítsa el arcukat a szégyen s meg ne sajnálják ezt a

TÁRCA.

Jani öngyilkossága.

Irta: Biró Lajos.

A Jani apja öreg és komoly ur volt, a kit Jani nagyon ritkán látott. Az emberek méltóságos urnak szölitották. A Jani anyja fiatal és szép szöke asszony volt, a ki sokat unatkozott. Őt is ritkán látta Jani. Jani legtöbbször egy Teréz nevü nővel volt, aki dajkája volt ugy tizenegy éve.

Jani különben csendes, komoly fiu volt, sápadt arccal, összeszorított ajakkal. A gimnáziumba járt, az elsőbe, de nem szívesen. De minden reggel felköltötték és azt mondták, hogy menjen. Hát elment.

Egy téli reggelen nagyon korán ébredt fel Jani. Még egészen sötét volt, de mindenfelől zaj hallatszott. A szobán keresztül siető alakok futkostak, a lakás másik részéből mintha sirás hallatszott volna. Jani megrettent, hogy már iskolába kell mennie. Panaszosan, elnyújtva kiáltotta:

— Teréz

Teréz oda sietett az ágyhoz.

Jani félve szólalt meg:

— Már iskolába kell mennem!

Teréz hangos szóval válaszolt:

Jaj, jaj, Janikám, nem kell iskolába

menni. Jaj, jaj meghalt a papa, meghalt a méltóságos ur. Jaj, jaj.

Közben összecsókolta Janit, a ki elbámult. — Nem igen értette a dolgot és csak arra volt kíváncsi, meddig alhatik még. Megkérdezte:

— Hány óra van?

— Négy óra Janikám, jaj, jaj

Jani megnyugodva huzta magára a paplant. — A levegő meglehetősen hideg volt és ő édes gyönyörűséggel nyujtozkodott a meleg ágyban. Nagyon megörvendezettte az, hogy még néhány órát alhat és a mikor a mellékszobából jövő zajok még hangosabbak lettek és Teréz ott hagyta őt, csakhamar el is aludt.

Világos nappal volt már mikor felébredt. Ijedten nézett az órára, — kilenc óra elmúlt. Elállott a szivverése: elkésett az iskolából. Hozzá volt szokva, hogy minden bajával Terézhez menjen és mindjárt panaszosan kezdte kiáltozni:

— Teréz, elkéstem az iskolából.

Teréz bejött. A szeme ki volt sirva.

— Nem baj Janikám, ma ugy sem megy iskolába.

Jani hálásan simogatta a Teréz arcát, a ki azután felöltöztötte. Azután bementek abba a szobába, a hol a Jani apja feküdt holtan, — kiterítve. Jani először nem mert rá pillantani, de azután jól megnézte. Olyan volt

mint életében: szigorú, komoly. Egy ideig ott voltak előtte, — azután Teréz bevitte Janit a mamájához, a ki hevesen magához szoritotta:

— Csak te maradtál nekem, csak te. Meghalnék ha téged is elveszitenélek.

És nagyon hangosan zokogott, ugy, hogy Jani is elkezdett sirni. Később látogatók jöttek és megsimogatták a Jani arcát, aki komolyan ült és azt számítgatta, földrajzóra van-e most az iskolában, vagy számtan óra. Azután furcsa napok következtek, tele volt a ház idegennel, ismeretlen rokonok jártak keltek, jött a temetés és Jani mindig a mamájával volt és nem ment iskolába.

Ez nyugtalanította őt és mivel az anyjától nem mert semmit sem kérdezni, Teréztől kérdezte meg félienken:

— Mikor megyek iskolába?

Az anyja válaszolt:

— Ezentul nem jársz iskolába Itthon fogsz tanulni.

Egy-két héttel később kézen fogta Janit az anyja és elindultak az iskola felé. Jani félt és szeretett volna otthonmaradni, de nem mert szólni.

Bementek az iskolába, egyenesen a tanári szoba felé, az ismeretlen, a félelmes tanári szoba felé, a melynek rejtelmekkel teljes birodalmát Jani eddig csak hírből ismerte. Bent összefolyt a szemei előtt minden. Talán nem is

szegény, nyomoru népet, melynek szegénységét, gyámoltalanságát, tudatlanságát a maguk önös érdekeinek szolgálatára használták s használják föl. (*)

Harc a mandátumért.

(Választási mozgalmak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24

Mária-Radnáról a következő levelet kaptuk: Nagy az élénkség a különben csendes M.-Radnán. A kaszinóban, ahol eddig csak a szőlő gyökerezéséről, peronosporáról, szüretéről s ritkábban a közigazgatás államosításáról beszéltek, most a küszöbön álló képviselő választásról s annak esélyeiről tárgyalnak tarokkpartie közben.

Szombaton délelőtt, kerületünk képviselő-jelöltje tartott programbeszédet a „Fekete Sas” vendéglő, nagytermében, ahol a kerület intelligenciáján kívül a választó közönség színe-java megjelent. Hogy egy kissé kiheverjük azt az általános fáradtságot, mely agyunkat elkábította az önálló vámtérület, a mezőgazdaság fejlesztése, az adók kevesbitése stb. s egyéb magasztos eszméktől, vasárnapi szabadidőnk szellemi pihenésre akarva felhasználni, elhatároztuk, hogy kirándulunk a solymosi várba. De bizony oda eljutni nem tudtunk, mert a solymosi patak hidján 20—30 embernek declamált egy ismeretlen ur román nyelven, mit fájdalom, megérteni nem tudtunk. Mialatt kicsiny rományelv ismeretemet összeszedve figyeltem a fekete bajszos ur gesztusait, megpillantok egy 18—14 éves román polgártársat fél méteres pitos tollal kalapjában. Kíváncsi lettem, kinek korteskedik ez az ember; de már tisztában voltam azzal, hogy ennek a kis kortesnek s az a fekete bajszos urnak érdeke közös.

Nem tudom, honnan meritettem akkora bátorságot, — oda léptem hozzá s megnéztem a ritka kivitelű tollat s nagy meglepetésemre a toll mellett felírás helyett egy makart-képet pillantottam meg, amely családiasig hű képmása volt a hadonászó fekete bajszos urnak. Kérdőzködéseimre megtudtam, hogy az az ur a nagyságosnak készülő másik jelölt ur, aki programbeszédet tart neve pedig Sever Bocu.

Tehát itt a programbeszéd! Pedig, pi-

henni akartam társaimmal. Epen menekülni készültem ezen ellenem és társaim fáradt elméje ellen készülő merénylet színhelyéről, midőn egy tehetős odavaló gazda, aki magyarul is jól beszél, lefűlelt, boldogságtól sugárzó arccal magyarázva, hogy ez az ur szépen beszél. Elmondja, hogy ő az ő vérukból való, közöttük nőtt fel „nagygyá”, ismeri, tudja, érzi a fájdalmukat, a kívánságaikat, nem az idő, hanem ő az, aki sebelteket be fogja gyógyítani, hogy a „Váncsu,” (Vancsó) „idegen nemzetiségű,” ne tárogassák szavazataikkal stb.

Hát ez nem volt olyan magasröptű programbeszéd, mint a másik, — ezt megértette mindenki, mert nem volt benne érthetetlen semmi. Ettől nem is fájt meg a fejünk, de megfájult a szívünk; mert beláttuk, hogy itt nem az érdem az érdem, hanem a nyelv, a nemzetiség s bizony sajnos, hogy Vancsó Gyula dr. nagy tudásával, kiváló tehetségével s megnyerő egyéniségével szemben az ellenjelölt a nemzetiségi kérdéssel fogja magának a szavazatokat. (Ziegler Béla.)

Szemlak. Vásárhelyi László, a pécskai kerület szabadalvűpárti képviselőjelöltje, ma tartotta itt meg programbeszédét, amelyet sok száz főre menő választó, nagy érdeklődéssel hallgatott. Vásárhelyit Oany Demeter gör. kath. lelkész üdvözölte, ugyanő mondott köszönetet a program kifejtése után. Végezetül a beszédet román és német nyelven tolmácsolták.

Bonyhád. Perczel Dezső tegnap mondta el nagy tetszéssel fogadott programját, melyen az agrár-mozgalmakról így nyilatkozott: Az agrár álláspont csak addig fogadható el, a míg a szabadalvűség körébe beleillik. Ha ennél többet akarnának az agráriusok: az nem férne meg az ő jóhiszeműségükkel. Ez különben csak politikai szecesszionizmus volna.

Szatmár. A szabadalvűpárt, miután Chorin Ferenc többé nem vállalt mandátumot, tudvalevőleg Hieronymi Károlyt léptette fel képviselőjelöltül. Hieronymi a jelöltséget elfogadta s programbeszédét csütörtökön fogja elmondani. A szatmári szabadalvűpárt elnökének Hieronymi a következő táviratot küldötte:

Hálás köszönettel vettem tegnap este szives táviratát, melyben arról értesít, hogy a szatmári szabadalvűpárt engem képviselőjelöltül kikiáltott. Kötelességem arról értesíteni, hogy tegnap délelőtt sürgönyének vétele előtt a bitsei kerület jelöltséget elfogadtam. Szatmár városának kitüntető bizalmára azonban oly nagy súlyt fektetek, hogy ennek dacára a város jelöltséget köszönettel és örömmel elfogadom.

Kis-Zombor. A kerületnek tegnap óta új jelöltje van. Rónay Ernő nagybirtokos, a gazdasági egyesület alelnöke. Programbeszédét ma mondta el. A kerület eddigi képviselője, gróf Nákó Kálmán visszalépett. Dr. Jeszenszky Géza a szabadalvű jelölt tegnap mondta el programbeszédét.

Vizaknán ma délelőtt tartotta programbeszédjét Söpkéz Sándor műegyetemi magántanár. Beszédjében a szabadalvű párt feltétlen hívének vallotta magát. A jövő feladatai közül bővebben az ország gazdasági életének, továbbá közlekedési hálózatának sürgős fejlesztéséről szökött. A gyűlésből Szell kormányelnököt és Podmanický pártelnököt táviratilag üdvözölték.

Budapest. A VII-ik kerületi szabadalvű Morzsányi-párt képviselőjelöltje, Morzsányi Károly dr. e hó 26-án, csütörtökön este 6 órakor tartja meg programbeszédjét a Royal-szálló dísztermében.

Csacza. Báró Popper Arminhoz, a csaczi szabadalvű párt elnökéhez, a következő sürgöny érkezett:

Bizalmuk és üdvözlétük szives kifejezéseért, amelyet a tegnapi kijelölt értekezletükről, mint az ország északi határán a szabadalvűség őrtallói hozzam intéztek, fogadjak őszinte hálas köszönetem. Szell.

Zichyfalva. A kerület szabadalvűpárti jelöltje, Karátsonyi Jenő gróf titkos tanácsos szombaton és vasárnap mondta el programbeszédét a kerület 12 községében. Mindenütt lelkesen fogadták.

Balázsfalván ma tartotta beszámolóját és programbeszédét a Török Bertalan, a nagyenyedi választókerület eddigi képviselője. Vele volt Werner Gyula dr. a szomszéd magyar-igeni kerület képviselőjelöltje is. Török Bertalan nagyszabású beszédében ismertette az utolsó országgyűlési ciklus nevezetesebb eseményeit és a szabadalvű politika hívének vallotta magát. A beszéd után a gyűlés újra felajánlotta Török Bertalannak a kerület mandátumát. A jelölt köszönő szavai után a közönség kívánatára Werner Gyula mondott hatásos beszédet, amelyben Török Bertalan érdemeit méltatta. Este banket volt.

Nagy-Atád. A választó-kerület függetlenségi jelöltje Chernel Gyula vasárnap délelőtt mondta el programbeszédét, a melynek folyamán azt mondta, hogy Kossuth Ferenc betegágyához hívatta és megkérte, hogy vállalja el a nagy-átádi kerületben a jelölést. Kossuth egyuttal megígérte neki, hogy e hó 27-én, ha jobban lesz, lemegy Nagy-Atádra.

Székelly-Udvarhely város szabadalvű pártja vasárnap tartotta képviselőjelölt gyűlését mintegy 1000 ember jelenlétében. A gyűlés egyhangulag László Mihály drt jelölte, a kit már két országgyűlésen képviselte a várost. László mindjárt elmondta programbeszédét, a melyt a választók lelkesen fogadtak.

volt eszméletlen. Csak később kezdett gondolkodni, mikor az anyja hangját hallotta, aki az igazgatóval beszélt.

— Nem ereszttem el magamtól... Nin-csen senkim... otthon akarom taníttatni. Nagyon hálás volnék, ha a tanár urak közül elvállalná valaki.

— Méltóságos asszonyom, talán Kristóf József tanár ur.

Janinak megdobbant a szíve. A anyjába akart kapaszkodni és majdnem sírva fakadt. Azt akarta kiáltani, hogy nem kell, nem kell Kristóf tanár ur, de akkorra az igazgató már odaintette Kristófit és az anyja beszélgetni kezdett vele.

Jani reszketett. Ez a Kristóf tudniillik komisz ember volt. Egy gunyos, kegyetlen fráter, a ki a számtant tanította és soha nem segített volna egy szóval sem, ha valaki nem tudott. Hanem még kicsufolta. És közben kivette a zsebéből a kis tükrét és nézegette magát és simogatta a szakállát. Mert szép szakállá volt.

— Hát ezentul Kristóf tanár ur fog tanítani, szól az anyja Janihoz, a ki csak ijedten nézett maga elé és megint nem mert szólni, mert ott volt Kristóf is, a ki kezét csókolta az anyjának.

Kristóf tanár ur azután minden delután eljárt Janiékhoz tanítani, ami kellemetlen dolog volt. Később is furcsa dolgok történtek. Kristóf tanár ur nem csak azt az egy órát töltötte

ott, a míg tanított, hanem ott maradt néha két három óra hosszat is, a mama pedig egyre többet álmodozott a hintaszékben. És nemsokára levetette a gyászruhát és pettyes szürkés ruhát vett fel helyette. Azután már vacsorára is ott-ott maradt Kristóf ur és egy meleg tavaszi napon azt mondta Teréz Janinak:

— No Janikám, nemsokára új papát kap. Jani nem értette a dolgot és megkérdezte, ki lehetne az ő papája. Teréz megvetőleg bigygyesztette a száját és így szólt:

— No, hát a szép tanár elveszi a mamát. Jani kétségbeesett. Az ösztönszerű idegenkedése dühös utálatná és gyűlöletté változott át és szerette volna megfojtani Kristófit. Mikor esténként elment tőlük, akkor mindig fantasztikus remények töltötték el a szívét, hátha valami csodálatos módon elpusztul és mikor lefeküdt, buzdión imádkozott az istenhez, gázoltassa el Kristóf urat villamossal. Mindig csodálkozott másnap, hogy Kristóf urnak semmi baja nincs.

Egy napon bátorságot vett magának és legyőzte a féltékenységét. Bement az anyjához, aki rendes szokása szerint a hintaszékben ült és álmodozott és hirtelen, gyors elhatározással, hadarva így szólt hozzá:

— Mamám, én nem akarom Kristóf tanár urat papának.

Az anyja kellemetlen meglepetéssel riadt fel és haragosan kiáltott Janira:

— Mit beszélsz itt ostobaságokat. Takarodj a szobába.

Igy történt, hogy Jani végképen elkeseredett. Látta, hogy semmiképen sem tud megküzdeni Kristóffal, pedig úgy érezte, hogy egyikünknek pusztulnia kell.

Es hogy sokat töprengett, zavaros, makacs, gyermekfejében megfogamzott egy szörnyű ferde terv. Ezt mondta magában:

— Bosszut állok a mamán.

Az járt az éjszében, hogy az anyja nagyon szereti őt, — hogy a papa halálakor sírva mondta: meghalnék, ha téged is elvesztenélék. Bosszut áll hát rajta avval, hogy öngyilkos lesz.

Késő diadalérzet töltötte el, mikor ezt elhatározta. Büszkévé és boldoggá tette az a gondolat, hogy neki módjában van így megkeseríteni azokat, a kik különben parancsolgatnak neki és rendelkeznek vele.

De a hogy gondolkodott a dolgon, homályos, éretlen gyermekfejével is nagyon ijesztőnek látta a félelmes, s a szörnyű halált. Es abban a szorongásban, amely elfogta, ha a halálra gondolt, egyszerre egy fúrfangos, mentő terv jutott eszébe: nem lesz öngyilkos igazában, hanem csak úgy, hogy idejekorán megmenthessék, csak azért, hogy rájesszen a mamára.

— A mama majd sírni fog és én azt mondom neki, ha leveznek a kötélről, hogy küldje el Kristófit, gondolta magában.

Török-Becsén Paulovics Ljubomir török-becsei orvos agitál nemzetiségi programmal a kerület eddigi képviselőjével, **Rohonczy** Gidával szemben. A népet azzal izgatja, hogy nem tűzet ki zászlót, mert a hatóság nem engedi meg más, mint magyar felirású zászló kitűzését. Petrovics nagy-becskereki ügyvéd Török-Becsén beszédet intézett a szerbekhez, a melyben figyelmeztette őket, hogy Paulovics nem az ő emberük, mert párton kívül áll.

Stubnya. A kerület pánszláv jelöltje, **Paulinyi-Toth** Zsigmond e hó 28-án akarta megtartani programbeszédét Felső-Stubnya községben. A község németajku lakossága azonban, a mely hallani sem akar a pánszlávokról, felzudult Paulinyi ellen és valószínűleg tettleg is bántalmazta volna, ha **Justh** Ferenc, a kerület szabadelvűpárti jelöltje, közbe nem lép és meg nem védi a felbőszült nép dühe ellen. A tót jelölt azután néhány gyári munkás előtt mondotta el programbeszédét.

Belényes. Irtnunk már arról az izgatásról, melyet néhány függetlenségi kortes Belényesen kifejt. Belényesen a függetlenségi pártnak nincs talaja, **Gajári** Ödönnel szemben éppenséggel meddő minden küzdelem. A függetlenségi párt jelöltje, **Bartha** Ferenc, ismeretlen alak nem is függetlenségi s így föllépése afféle kaland. A kedélyeket mégis sikerült némely helyütt felizgatni. A csöcselékhad zászlókat tép, ablakokat tör, terrorizál. Hir szerint még fölöstást is hirdetnek a függetlenségi kortesek. **Gajári** Ödön, a ki mindenütt lelkesen fogadva járta be a kerület népesebb községeit, tegnap pár napra visszautazott Budapestre, honnan mielőbb várják vissza a kerületben.

Lippa. A szabadelvűpárt egy része dr. **Fülöppel** szemben **Strausz** Adolf dr. keleti akadémiai tanárt lépteti fel. E tárgyban folyó hó 26-án d. e. 9 órakor a Magyar Király szállodában értekezletet tartanak.

TÁVIRATOK.

A bur háboru.

Ladysmith, szeptember 24. A burok a Paardekopon megrongálták a vasúti vonalat. Tíz kocsit kisíktak. Hat ember és 30 ló odaveszett.

London, szeptember 24. A hivatalos veszteség-lajstrom szerint **Gough** seregéből az e hó 17-én **Bothával** vívott harcban 230 ember tűnt el.

Sztrájkoló munkások.

Barcelona, szeptember 24. A kikötőben dolgozó fa-rakodómunkások között sztrájk ütött ki. A sztrájkolók békésen viselkednek.

Mert úgy gondolta ki a dolgot, hogy felakasztja magát. Biztosan, rendületlenül hitte, hogy az anyja kiadja majd akkor az utat Krisztófnak és lelkesedéssel látott hozzá, hogy a tervét megvalósítsa.

A házi tornaszökekből kioldozott egy kötelet és hurkot csinált belőle. Amióta a házban ilyen furcsán megváltoztak az állapotok, azóta senki sem törődött vele, csinálhatott mindent zavartalanul.

A kötelet azután megerősítette jó magasan fenn és széket tett alá. Próbálgatta a hurkot a nyakára tenni, igazított rajta egyet-mást komolyan, buzgón, lelkes örömmel, szinte fontoskodva, úgy érezvén, hogy elismerésre méltó szép dolgot csinál.

Tudta, hogy délután három óra körül jön **Kristóf** tanár ur tanítani őt. Ilyenkor a mama mindig be szokta őt kísélni a tanulószobába.

Ezt az időt választotta ki **Jani** arra, hogy a tervét megvalósítsa, úgy gondolta, hogy vár egészen addig, míg a szomszéd szobába nem érnek, akkor nyakába veszi a hurkot és kirugja a széket maga alól. Mire azok beérnek a szobába, ő a kötélén lóg már, de még éppen megmenthetik. Így gondolta. A fájdalomra, a veszélyre semmit sem gondolt: ostoba, teljes bizalommal tett, vett.

Várt nyugodtan, kétség és félelem nélkül. Csengést hallott, utána ajtónyitást. Számítga-

A szerb trón utódja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Attól az időtől fogva, hogy bizonyossá lett, hogy **Sándor** szerb király felesége, **Draga** királyné hiába várja az anyai örömeiket: Szerbiában súlyosan aktualissá lett a trónöröklés kérdésének a megoldása. Megindultak a kombinációk beavatott s be nem avatott körökben s hírek szivárogtak ki a szerb fővárosból, a megoldásnak hol ezt a módját, hol amazt mondva bizonyosnak.

A trónöröklés-kombinációk főképpen négy személy körül forogtak. Beszéltek, hogy Oroszország régi bivének, a **Karagyorgyevics**-családnak egyik fiatal sarjadékát szeretné Szerbia trónján látni, szóba hozták azonban azt is, hogy Olaszország is érdeklődik a kérdés iránt és **Mirkó** herceget, a montenegrói fejedelem ifjabb fiát akarja trónöröklésnek jelöltetni, aki körül a délszláv ábrándozók is szívesen csoportosulnának. Végre harmadik és negyedik jelöltként a **Draga** királyné testvéreit emlegették, a két **Lyunyevicát** s azt beszéltek, hogy a királyné minden befolyását latbaveti a maga jelöltje mellett.

A két idősebbik **Lyunyevica** testvér közül azonban az idősebbik, **Miklós**, még Szerbiában is lehetetlen ember. Nyilvánosan beszél róla, hogy híres tivornyahős, akit a kicsapongásai már testileg-lelkileg annyira züllötté tettek, hogy a nénye hiába tenné ki magát mellette, nem erőszakolhatná keresztül a jelölését.

Erre a királyné — úgy mondják, — a másik testvérét, **Nikodémot** szemelte ki trónöröklésnek. **Nikodém** hadnagy a szerb hadseregben s a jellemrajzából eddig annyi jutott nyilvánosságra, hogy erőszakos természetű, de nem tehetségtelen ember, akinek azonban a műveltsége nagyon hiányos. Állítólag a nénye már megnyerte számára **Sándor** király hajlandóságát is.

Ebben foglalhatók össze azok a híresztelések, amelyek a leendő trónöröklés személyére vonatkozóan szárnya keltek. Angol lapok még azt a kósza jelentést is hozzátették ehez, hogy **Sándor** király a trónöröklés-proklamációt államszínyszerűen, meglepetésül akarja megcsinálni s idejéül **Draga** királyné születésnapját választotta ki.

Mind e híreket illetékes helyről eddig még

tott; most teszi le a kabátját, most lép be a szalonba, a nagy ebédlőbe...

Hangokat hallott. Itt vannak, itt a szomszéd szobában és pár másodperc múlva kinyitják az ajtót.

Sietve tette nyakába a hurkot és elrugta a széket. A kötélen összeszorult a tarkán és egyszerre nagy fájdalmat érzett. De gondolkodni tudott még. Hallotta, amint félig kinyit az ajtó és várta szörnyű rémülettel, a mely egyszerre rohanta meg, hogy belépjenek rajta.

De senki sem jött. **Kristóf** a másik szobában derékon fogta a szép szöke asszonyt és lassan, számítóan, hosszú csókot nyomott az ajkára. Azután átkarolták egymást.

Jani várta, hogy megnyilik az ajtó. A torokát szoritotta a kötél, a szomszéd szobából csókok nesztét hallotta.

És kétségbeesett gyorsasággal működő agyával egyszerre megértette, hogy elhibázta a dolgot, hogy azok odabenn nem törődnek vele. Ekkor ordítani akart, kétségbeesett, halálfélelemmel teli ordítással: nem akarok nem akarok meghalni.

De már késő volt. A szomszéd szobában szerelmes lihegésre vált a csókok nesze, **Jani** rugott néhányat és pár perc múlva halott volt.

nem cáfolták meg s azért, ha talán nem is egész terjedelmükben, hitelt érdemelnék. S támogatja őket egy belgrádi távirat is, melyet a szerb cenzura miatt **Zimonyban** adtak fel s amely itt következik:

Belgrádban igen nagy izgalommal várják **Draga** királyné születésének holnapi évfordulóját, mert attól tartanak, hogy a király holnap proklamálja **Lyunyevica** **Nikodémot** trónöröklőssé. **Vuics** külügyminiszter a mai minisztertanácsban előadta, hogy a szerb nemzet ellene van ennek a proklamációnak, amely ezért veszedelmet hozhat a dinasztíára. Hir szerint a király erre elhatározta volna, hogy a trónöröklés kérdését most *nem bolygatja*.

A kauciószédelgők halottja.

(Bűnös közvetítő ügynökök.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 24.

Budapesten a csalásnak legmindennapibb formája a kauciószédeltetés. Egész csomó kétes ekzsisztencia abból él, hogy felveszi az állás-közvetítő ügynöki címet, apró hirdetések révén kauciószédeltetéseket fogdos és busás provizóért elszerződötté azokhoz, a nem kevésbé lelkiismeretlen „urak”-hoz, a kik között szép számmal van eladósodott háziur, tönk szélére jutott kereskedő, ügynök, ügyvéd, orvos, sőt földbirtokos is. Az ügynök rábeszélésére „alkalmazták” a 2—3 száz forinttal bíró szolgát, az ügynöknek 50—60 forint közvetítési díjat fizetnek s rendszerint már az első havi bért sem tudják kifizetni. Erre ismét az ügynökhöz fordulnak s most már olyan újabb szolgát szereznek, a kinek a kauciójából kitelik a már elszédeltetett óvadék összege.

Igy aztán valahogy élnek egy ideig, de az elszédeltetett kaució, mint a hógörgeteg, egyre nagyobb lesz, végre nem kapnak új alkalmazottat s a játékba beleszól a büntető törvényszék. A sikkasztó gazdát elítélik, ha ugyan nem szökött ki Amerikába, s a közvetítő ügynököt — *felmentik*. Az ügynök egyszerűen azal védekezik, hogy neki a közvetítés a hivatása, az üzlete s ő azt nem tudja, hogy alkalmazott szolgálka kaucióját az állást adó el fogja sikkasztani.

A kauciószédeltetés irtózatossá pusztítást végeznek nálunk. Akárhány esetet tudunk, hogy vidéki kisbirtokosok potom áron eladták kis házukat, tehénkéjüket s felmentek Budapestre, hogy 6—8—900 forint kaució ellenében havi 90—100 forintos „állás”-hoz jussanak. S a rendőrség tisztára tehetetlen ezekkel a zsebrákokkal szemben. A míg a gazda a sikkasztást be nem fejezte, a míg a szegény alkalmazott kauciója teljesen oda nem veszett, a rendőrség nem tehet semmit, mert csak akkor léphet közbe, ha a sikkasztót vagy szédeltetőt a károsult tényleg feljelenti.

A kauciószédeltetésnek immár halottja is van. **Bokor** Ferencnek hívják a szegény élőhalottat, ki tegnap óta lakója a lipótmezei tébolydának. Idekűnn a felesége és két árvája sir nagy fájdalommal az Óriás-utca 5. szám alatti szegényes lakásban.

Bokor Ferenc még csak harminc éves. Mindig egészséges ember volt. Ez év május elsején elhagyta régi állását. Új hely után nézett s szerencsétlenségére egy **Balogh** nevű cipészhez került.

Ez a cipész ötven forint közvetítési díjért elszerződöttette házmesternek, persze 800 korona kaucióval. A háziur, **Schiffer** **Sándor** átvette a kauciót s **Bokor** Ferenc boldogan beköltözött a népes házba. Alig lakott azonban ott néhány napig, keserű valóságára ébredt. A ház minden jövedelmét lefoglalta a bank s a házbért nem

is a háziur szedte be, hanem a lakók egyenesen a bank megbízottjának fizették. Rossz körben volt a háziur máskülönbben is, mert még a butora is a felesége és a leánya nevére volt átírva. Bokor tüstént felmondta állását és visszakérte kaucióját. A háziur nem tudta visszaidni s 541 koronája ma is ott van Schiffernél.

A Kerepesi-ut 78. szám alatt egy kis kávéház van. A szegényes berendezésű sötét helyre alig jár valaki. Törzsvendége csak egy van: *Barabás*, a kaució alkalmazottakat közvetítő ügynök. Sok embert rontott már meg ez az alak. Jól ismerik a rendőrségen, nehányszor akadt már kellemetlen dolga. Bokor most *Barabás* karmai közé került. Fényes ígéreteket tett az állás nélkül tengődő szegény embernek s birtokfelügyelő állást „szerzett” neki *Marsovszky* Kálmán földbirtokosnál Dabason. Bokor hamarosan megalkudott *Barabással* és *Marsovszkyval*. *Barabás* 50 korona províziót kapott s *Marsovszky* 440 korona kauciót kért.

Bokort kivitték Dabasra s ott rengeteg sok földet mutatva, mondogatták neki:

— Ez mind a mi földünk, ezen lesz maga a felügyelő.

Bokor átadta a kért kauciót s negyednapra vasutra téve minden butorát, kiutazott Dabasra. Már lerakta a holmiját s éppen kocsi után nézett, a mikor az állomás egyik tisztviselője beszédbe elegyedett vele. Bokor elmondta, hogy milyen nagy állásba jutott, s ugyancsak kinosan kiábrándult, a mikor megtudta, hogy abból a földből egy talpalatnyi sem *Marsovszkyé*. A birtok *Halász* Zsigmondé és *Marsovszky* csak a bérlője. Meghallotta azt is, hogy *Marsovszky* egész csomó kaució alkalmazottja volt már s a legtöbbje nagy kinnal, nagy áldozattal fizette meg állását. Bokor sarkon fordult, visszament Budapestre. *Marsovszky*tól máig sem kapta vissza kaucióját.

A múlt hét hétfőjén egy másik ügynök, az Üllői-uton lakó *Scholz* a Ferenc-körútra küldte a gőzfavágó réazvénytársasághoz. Ezek a szédelgők is hamar megállapodtak Bokorral s ő másnap már el akarta vinni pénzének maradékát kaucióul. Hétfőn délután azonban leleplezték a kaucióra vadászó bünszövegeteket s Bokor pénzeszközét ez a közlemény megmentette meg.

Am a lelke egyensúlyát már nem tudta megőrizni. A sok keserves csalódás, a nagy veszteségek, a bizonytalan jövőtől való remegés megtörte a szerencsétlen embert. Reggeltől napestig komoran, szótlanul járt fel s alá kicsiny lakásán. Este lefeküdt s felesége éjszakára nagy kiáltozásra riadt fel. Bokor megőrült. Dühöngött s csak nagynehezen tudták lecsendesíteni. A mentők beszállították a lipótmezei tébolydába, a honnan a kezelő-orvosok véleménye szerint nem kerül ki élve.

Az óriás-utcai kis lakásban sirva tördeli kezét az árván maradt feleség és két kis gyermek. A kauciószédelgők, *Barabás* és *Scholz* pedig új áldozat után néznek.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* **A debreceni direktor.** Debrecen város színházi bizottsága tegnap délelőtt tartott ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a debreceni színházat minden további pályázat nélkül három évre *Makó* Lajosnak adja.

* **Kardalosnók kerestetnek.** Az aradi színház igazgatósága október 1-től fölvesz jó hangú és csinos külsővel bíró nőket. Jelentkezni lehet *Rubos* Árpád művezetőnél d. e. 11 óráig a színházi irodában.

Az elhamvadt gyorsvonat.

(Ujabb részletek a katasztrófáról.)

Arad, szeptember 24

A turn-szeverini rettenetes vasuti szerencsétlenségről ma újabb részletek érkeztek. Egy szemtanu, — *Bartoleszku* Miklós román mérnök, aki megsebesülve fekszik a turn-szeverini kórházban, így mondja el a katasztrófa pillanatát:

— A kupé sarkában szundikáltam, mikor egyszerre éles füttyentéseket hallottam. A vonat nyomban megállt. Kinéztem az ablakon, hogy melyik állomás előtt állunk, de épületnek nyomát sem láttam. Különös tompa dübörgés hallatszott. Egyszerre lökést kaptam s nyomban szörnyű csattanás hallatszott. A kupém fedele felpattant, fából való falai megrepedtek, a párnás ülések összeroppantak és lábamat béklyóba szorították. A vagon az oldalára fordult. Láttam, hogy halálos veszedelemben vagyok és éreztem, hogy megvagyok sebesülve. Nagynehezen kirántottam a lábamat és a kupé ablakán át kimásztam. A sinek mentén folydogált lefelé az olaj és átható petróleumszagot éreztem. Nyomban nappali világosság támadt körülöttem. Még csak annyi időm volt, hogy a töltésről leugorva a lángnyelvek elől nagynehezen megmenekülhettem. Mikor visszafordultam, egy óriási lángtengert láttam magam előtt, melyből zavaros kiáltások és rémes jajgatások hallatszottak. Hogy mi történt aztán, nem tudom, sebesülésem miatt elgyengültem és elaléltam. Ugy vittek el a kórházba.

Az *Orsova és Vidéke* című lap, a mely a palotai vasuti katasztrófáról közvetlen adatokat szerzett így írja le a rémes eseményt: A tehervonat lokomotiv-vezetője bejelentette a palotai állomásfőnöknek, hogy a vonat tulságosan meg van terhelve és nem bírja szabályozni a meredek lejtőn a meglevő fékező kocsikkal a vonat sebességét; két fékkel ellátott kocsi hozzákapsolását kérte, de ilyenek nem lévén Palotán, kénytelen volt elindulni. Aggodalma valóban bizonyult, mert csak hamar utólérte a gyorsvonatot. Hozzájárult a veszedelemhez, hogy a gyorsvonat utolsó kocsiában volt fékező a veszedelmet látva, fejét vesztette s *meghuzta a vészféket*, a mire a vonat azonnal megállt a lejtőn. A tehervonat vezetője hiába adott már ellengőzt, az utolsó pillanatban saját életéről gondoskodott. A fűtővel együtt leugrott a mozdonyról; *a fűtő azonnal meghalt*, a lokomotiv-vezető pedig súlyosan megsebesült.

Az összeütközés rettenetes lehetett. A tehervonat a szó szoros értelmében elgázolta az előtte álló gyorsvonatot, melynek lokomotivja a tárkocsival csodás véletlen folytán kikapcsolódott és a lökés következtében saját súlyánál fogva lefutott Turn-Szeverinbe, míg a kocsi nagyobb része lezuhant a mélységbe. A borzalmas összeütközést tetézte, hogy a tehervonatban szállított petroleum ráomlott a gyorsvonatra és ennek összetört lámpáitól meggyuladván, fölgyújtotta az egész vonatot. Akit az összeütközés nem ölt meg, a lángok martaléka lett. A gyorsvonat postakocsija szenvedett legkevésbé az összeütközés miatt, úgy hogy az ebben volt két postás, bár sebesülten, kimászott a vagon ablakán. Turn-Szeverinből csakhamar elindult egy segítővonat. Délig több súlyosan sebesültet vagy holttestet huztak ki a romokból. Ezeket Turn-Szeverinbe szállították.

A város lakosságát egy vonat tegnapelőtt teljesen ingyen szállította a szerencsétlenség helyére. Borzasztó kép tárul ott a szemlélők elé. A hálókocsiból csak a négy tengely és a vasalkotórészek maradtak meg. Megszene-

dett holttestek vagy testrészek fekszenek a romok között. Látható volt egy nő holtteste, balkarja mellén feküdt, a hus leégett róla, csak a karcsontja látszott, ezen egy kis gyermek feje. A halottak számát nem lehet még biztosan tudni. A kiadott vasuti jegyek szárából gyanítják, hogy *negyvennél nagyobb a számuk*. Bukarestben 40, Krajován 24 jegyet adtak Vercsiorovágig, sebesültet eddig csak tizennyolcat találtak.

Temesvári tudósítónk jelenti, hogy *Argyelán* Mihály, a kiről azt hitték, hogy turn-szeverin-palotai vasuti katasztrófánál életét vesztette, ma reggel ép egészségben Temesvárra érkezett. Annak köszönheti az életét, hogy Bukarestben *lekéselt arról a gyorsvonatról*, mely csütörtökön déiben indul a veszedelembé. *Argyelán*, aki torontálmegyei pészaki földbirtokos és a román hadsereg lőszállítója, a végzetes napon nagyon el volt foglalva a miniszteriumban s amikor kiért a bukaresti pályaudvarra, ugyanabban a pillanatban elindult a vonat. Podgyászt már előbb kiküldötte volt a vasut-hoz s egy hordár ott állott vele a vonat mellett. *Argyelán* a vonathoz rohant s föl akart ugrani, de az *ügyeletes hivatalnok erőszakkal visszatartotta*, úgy hogy *Argyelán* dühösen kifakadt és kártérítő pörrel fenyegetődött. Nem sejtette akkor, hogy az vasuti hivatalnok az életét mentette meg.

A gyorsvonaton volt az egész török és román posta. Egyedül maga a török posta fél millió frank értékű volt, de ezenkívül is nagyon sok érték veszett el a postakocsiban és a kupékban az utasok podgyászaival. Az összes kár két millió frank a két vonaton, az emberéleten és egyéb vasuti rongálásokon kívül. A vonatból eddig 20 holttestet huztak ki, teljesen megüszkösödve.

Az aradi választás előkészületei.

(Lemondott küldöttségi elnökök.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Még egy hét és ránk virrad a nagy nap, a mikor voksunkkal odajárulunk az urna elé. A város lobogódiszt öltött, a kedélyek izgatott hullámmással jelzik, hogy alkotmányos napokat élünk. A politika nagyon divatban van. A programbeszédéből kikapott jelszavak röpködnek a levegőben.

A mig kinn ilyen lázas az élet, addig a választók ideiglenes intézője, a központi választmány, csöndben ülészik. Ma délután is ülést tartott a választmány *Institoris* Kálmán helyettes polgármester elnöklése mellett.

A központi választmány azért ült össze, mert a második szavazatszedő küldöttség elnöke *Remetey* F. Károly betegségére, al-elnöke, *Tedeschi* Viktor pedig elfoglaltságára való tekintettel lemondottak tisztjükről. A központi választmány ezt tudomásul vette és elnöknek *Páris* Lajos dr.-t, alelnöknek pedig *Priegl* István dr.-t választotta meg. A többi küldöttségi tagok megmaradtak.

Ezután az új elnökök és a jegyzők letették a hivatalosan előírt esküt.

A választásnál a jegyzők egymaguk nem győznék a munkát, ezért a jegyzők mellé az írásbeli teendők elvégzésére, az első szavazatszedő küldöttséghez *Bökényi* Arisztidet, *Posch* Dezsőt és *Gaál* Dezsőt, második küldöttséghez pedig *Figus* Alber-

tet, *Domján* Jánost és *Rónai* Jánost osztották be.

A választók személyazonosságának megállapítása, illetve ellenőrzése végett hatósági közegekül *Varjassy* Lajos és *Kádas* Kálmán tanácsnokok küldettek ki az első küldöttséghez, *Madarász* Antal gáji alkaptány és *Világosi* János városi szamtiszt pedig a második szavatszedő küldöttséghez.

A központi választmány intézkedése szerint az igazoló-lapokat, melyekkel a választók szavazni mehetnek és a melyek felmutatása mellett a zárvonalon belül megjelenhetnek, szeptember 29-én délelőtt 9 és 12 óra, szeptember 30-án, október 1-én délelőtt 9 és 12 óra és délután 4 és 5 óra közt adják ki a választóknak.

Ezeket az igazoló lapokat a belvárosi, erzsébet- és sarkad-külvárosi választóknak *Vannay* Gyula városi aljegyző felügyelete alatt *Marossy* Miklós polgármesteri fogalmazó, *Zikó* János adófelügyelő, *Schwarca* Pál adótiszt és *Hodonszky* Rezső kiadó fogják szétosztani.

A tőzsdebiróság vád alatt.

(600,000 koronás kártérítési pör.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 24.

Nem igen esett meg eddig egy egész bírósággal, hogy vád alá helyezték volna. Épp ezért nagy feltűnést fog kelteni az a határozat, a melyet most hozott a budapesti kir. tábla, *fegyelmi eljárást rendelvén el a budapesti börzebiróság ellen.* A határozatot ma adta ki a tábla s azt *Oberschall* táblai elnök és mint előadó: *Nyeviczkey* Antal bíró írta alá, kimondva, hogy a nevezett bíróság ellen az 1871. VIII. törvény-cikk 20. §-ának a) pontja, valamint a 21. §-a alapján megindítja a fegyelmi eljárást és egyúttal a vizsgálat teljesítését elrendeli.

Az esetnek előzményei már annak idején is szenzációsak voltak, mert annak során indokolt panaszok merültek fel a tőzsdén uralkodó állapotokat illetőleg. Az volt a nyíltan emelt vád, hogy a tőzsde választott bíróságánál, a hol pedig sokszor igen nagy anyagi érdekek forognak kockán, néhány befentes ügyvéd, tán négy-öt fiskális, mindent keresztül tud vinni. A szóban forgó eset alkalmával ezek a panaszok, leginkább magának az ügyvédi karnak kebelében, szenvedélyesen megújultak. A tábla most hozott határozatának előzményei a következők:

A múlt nyáron *Kramer* H. Mór budapesti márványiparosnak egy több évre szóló szállítási szerződése volt *Simics* A. Koszta belgrádi bányatulajdonossal s miután valami differencia támadt köztük, a büntetőbiróság előtt pörbe szálltak. *Kramer* volt a fölperes és *Simics*et 30.700 forint fizetésére kérte kötelezni. A mikor meghozták az ítéletet, ebben a fölperesnek 10.000 forintot ítélték meg és egy 5000 forintos takarékkönyvecskéjének a visszaadására is kötelezték *Simics*et. De volt az ítéletnek még egy intézkedése s ez volt a bökkenő. A tőzsdebiróság ugyanis *felbontotta a felek közt létezett szállítási szerződést.*

Nagyot nézett e döntésen a fölperes ügyvédje, dr. *Schaeffer* József, mert határozottan tudni vélte, hogy dr. *Simon* Izidor alperesi ügyvéd elő sem terjesztett a tárgyaláson ilyen kérelmet. Kezében a famózus ítélettel a tőzsdére sietett tehát és betekintett az aktákba. Az iratok nézése közben furcsa dologra bukkant, mert ott találta a másik ügyvédnek egy ítélet-tervezetét s ebben már benne volt a viszontkéré-

seti kérelem a szerződés felbontása iránt. A jegyzőkönyv pedig még készen sem volt.

Schaeffer dr. ezt konstatálva, nagy lármát csapott, majd azonnal panaszra ment *Kornfeld* Zsigmondhoz, a tőzsdetanács elnökéhez, a ki maga is meglepetten látta a dolgot s orvoslást ígért. Fegyelmi eljárást is indítottak a tőzsdébiróság jogügyi titkára, *Félegyházy* Agó t dr. ellen. Ez a fegyelmi ügy azonban a titkár fölmentésével végződött s eredményeként a panaszos ügyvédet jelentették fel az ő fegyelmi hatóságánál, a kamaránál. Persze *Schaeffer* dr. nem nyugodott meg az ügy illetén elintézésében s orvoslásért a királyi táblához fordult, följelentvén az annak idején ítélkezett egész tanácsot, névszerint: *Bäumel* Jakab elnököt, és *Markó* Albert, *Sándor* Armin, *Schöffner* Bódog, *Székely* Ferenc tőzsdetanácsosokat, a kik ellen, miután a vádat magáévá tette a királyi főügyészség is, most csakugyan elrendelte a fegyelmi eljárást és vizsgálatot.

A határozat megokolása világosan konstatálja, hogy a tőzsde ítéletének kiadmányozása és a jegyzőkönyv szerkesztése körül alaki szabálytalanság történt. Hogy ugyanis az ítéletbe belekerült az alperes ügyvédjének egy későbbi, privát fogalmazványa, ez nyilvánvaló megsértése a szabályoknak. Es arra, hogy a törvénytelenység így esett meg, több bizonyíték van. Bizonyíték a többek közt magának az elnöknek, *Bäumel* Jakabnak a tárgyaláson készült jegyzete, a melyben szintén nincs egy szó sem arról, hogy az alperes ügyvédje a szerződés felbontását kérte volna. Megerősíti a gyanút az is, hogy világosan az aktában *vakarás nyomai látszanak.*

E mindenestre szenzációs fegyelmi vizsgálaton felül most már más folytatása is lesz az ügynek. Mert *Schaeffer* József a fele nevében, a kit a szerződés felbontásával nagy kár ért, az őt tőzsdei választott bíró ellen 600.000 korona kártérítés iránt is pört indít.

A szabadelvűpárt fölhívása.

(Az aradi választás előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

A két programbeszéd elhangzása után a pártok hozzáfogtak az erősebb kortesmozgalmakhoz. Az utcákon nap-nap után szaporodnak a zászlók s a tollas kalapok is mind sűrűbben tarkállnak mindenfelé, a miben persze a „lelkes ifjuság” jár legelől.

A mi a zászlókat illeti, a *Salacz*-párt határozottan előnyben van. A legélénkebb korzhelyeken ugyan kissé nehezen bujtak ki a lobogók s csak lassacskán vallottak színt, de ma már mégis nagyobb volt a zászlódísz s a szabadelvűpárt többsége szembeütnő.

Ez ugyan még nem olyan tünet, a mely döntő hatású volna, a minthogy a függetlenségi párt szavazóinak arányát sem számíthatják a zöld tollak szerint, de az általános hangulat és reális számítások eredményei arra mutatnak, hogy *Salacz* Gyula polgármester nagy többséggel fog győzni.

A szabadelvűpárt irodájában kezdetét vette a legélénkebb párt-élet, a hangulat is mind egyre közeledik a választási lázhoz.

Esténként hat órákor ül össze a végrehajtó bizottság, a mely napról-napra kedvezőbb értesüléseket nyer a szavazók köréből. A belváros óriási többsége biztos támogatója lett a pártnak abban a percben, mikor *Salacz* Gyula nevét írta zászlájára. A külvárosi szavazók nagy része pedig, a melynek állásfoglalása minden választás alkalmából ingadozó volt, most már határozottan *Salacz* Gyula felé hajlik. Ez a je-

lenség döntő szerepet fog játszani a választás napján.

A szabadelvűpárt ma a következő felhívást intézte a választókhöz:

Az egybehívott országgyűlés legközelebb megejtendő képviselő választásai alkalmából városunk érdemes polgármesterét: *Salacz* Gyulát állítottuk fel jelöltül; nem elévülhetlen érdemei jutalmazásaként, hanem azért, mert 27 éven át önzetlenül, buzgón, céltudatosan és kiváló eredménnyel kifejtett munkássága által meggyőzött mindnyájunkat, hogy hivatottsággal bír arra, hogy tágasabb hatáskörben is sikerrel szolgálja hazánk javát, városunk érdekeit.

Jelöltük őt azért, mert törhetetlen hazafiságáról bizonyítékot nyújtott már akkor, midőn 1848-ban lelkesedéssel vonult a harcra, hogy a nép jogaiért és a haza függetlenségeért élte kockáztatásával küzdjön; de azontul is élte egész folyamán, hivatalos működése minden körülményei között mindig a szabadságnak, a tiszta szabadelvűségnek és egyenjoguságnak volt megingathatatlan híve.

Közpályáján nem vezette őt soha más szempont, mint a közérdek kívánalma. Aggódo gondosággal vizsgálta meg mindig azt, mi a város érdekében szükségesnek, üdvösnek és célszerűnek mutatkozott, és azután ernyedetlen buzgalommal, törhetetlen eréllyel küzdött nemes céljai megvalósításáért.

Eletének céljául Arad város fölvirágoztatását tűzvén ki, ezt csak úgy vélte megvalósíthatni, ha polgárságának szellemi és anyagi fejlődését előmozdítja, s azért mindig buzgalommal lépett sorompóba a kereskedelem fejlődésének, a forgalom előmozdításának érdekében és megragadott minden alkalmat, hogy az ipari tevékenység föltételeit megszerezze, biztosítsa és annak tág működést közt nyisson.

Ezenfelül *Salacz* Gyula, ki 27 éven át irányította városunk fejlődését, táposan ismeri annak minden érdekeit s velünk együtt sanyli annak minden baját. Buzgalmától és erélyétől elvárhatjuk, hogy szószólója lesz Arad jogosult igényeinek és hogy ilyképen városunk nem lesz továbbra is mindig az országnak és kormányának mostoha gyermeke.

Ezen szempontok vezettek, midőn *Salacz* Gyulát országgyűlési képviselővé jelöltük s midőn ezt egészen őszintén Ön előtt feltárjuk, kérjük, sziveskedjék indokainkat becses figyelmére méltatni s a választásnál, a haza és városunk igaz érdekei által vezetettve magát, *Salacz* Gyulára adni szavazatát.

Az aradi szabadelvű-párt.

A szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága holnap, szerdán, este 6 órákor a pártirodában (Központi Szálló, I. em. 6—7.) ülést tart s a tagok ez uton is kéretnek, hogy az ülésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Ezen a tanácskozáson fogják a párt bizalmi fértiait s azok helyetteseit, valamint a rendező-és rendfenntartó bizottság tagjait kijelölni.

HIREK.

Botrány a Sándor Pál programbeszédén

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 24.

A főváros legharciasabb választó kerületében, a Lipótvárosban, ma este hangzott el az első programbeszéd. A lipótvárosi választás előreláthatólag országos szenzációvá fog fejlődni, mert az előkészületek után itélve, valami csendes választás nem igen lesz. A két

párt valóságos zseniálitással tudja egymást megbosszantani. Új meg új kortes fogások, furfangos becsapások és egyéb választási alloktriák vannak a Lipótvárosban napirenden.

Ma este a Vigadóban volt a Sándor Pál programbeszéde. Az óriási terem csaknem zsufolásig megtelt hallgatókkal.

Mikor Sándor Pál a terembe lépett, óriási, percekig tartó éljenzés fogadta. A jelölt beszélni akart, de az éljenzés miatt nem tudott szóhoz jutni. Várt még jó ideig, de az éljenzés csak nem akart megszűnni. A hallgatók egy része már elfáradt, de azért még mindig zúgott az éljen.

Végre aztán tisztán hallatszott, hogy az éljenzés egyik sarokból jön, a hol egy csoport fiatal ember állott. A fiatal emberek csoportjában észrevették az ellenjelölt: Mezei Mór fiát is. Persze rögtön tisztában voltak avval, hogy ez a véget nem érő éljenzés tulajdonképp az ellenpárt szekaturája.

Erre aztán rövid uton elbucszatták a fiatal embereket, a mi persze nem történt verekedés, láрма: szóval botrány nélkül. A dulakodásban állítólag a fiatal Mezeinek kirándult a karja.

Értesítés.

Az aradvárosi szabadelvűpártnak
pártirodája

a Központi Szálló első emeleti 6. és 7. számú helyiségeiben megnyitott s egész nap rendelkezésére áll mindazoknak, a kik bárminemű fölvilágosítást, utbaigazítást óhajtanak.

Ugyanott a párt

végrehajtó bizottsága

ma és ezentul naponta délutáni 6 órakor ülést tart.

A pártelnökség.

Szerelmes hadapródok.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, szeptember 24.

A nagyváradi honvéd hadapródiskola két fiatal növendékének, a kik Kolozsvárt töltötték a nyarat, a napokban rövidesen és keserves módon szakadt meg a vakációjuk. Maga Palkovics altábornagy parancsolta őket vissza intézetükbe, a hol már meg is kezdték bűnhődésüket apró könnyelműségükért.

Az eset ott veszi kezdetét, hogy az egyik kis kadét bakfis nővére a felsőbb leányiskola harmadik osztályába jár. Mikor beiratkozott, a fivére kísérte el többször az iskolába s a fiatal hadapród ettől a pillanattól kezdve úgy hitte, hogy őt némi szorosabb kötelékek fűzik az intézethez, illetve annak csinos növendékeihez. Maga mellé vette egyik kadét barátját, s ketten együtt majdnem mindennap délelőttjén és délutánján megjelentek az iskola előtti parkban, közel a rácshoz, s innen kokettiroztak és flirteltek az ablakokból kinéző leányokkal.

Am a dolog feltűnt az igazgatónőnek. De Gerando Antonia asszonynak is, a ki aztán a minapában a pedellus utján udvariasan felszólította a pelyhedző állu Don Juan jelöltek, hogy szakítsák végét a „fensterpromenádnak”. A hadsereg azonban méltóságteljesen elutasította magától a civil parlamentért, úgy, hogy az igazgatónő más formák között volt kénytelen akarátát érvényesíteni. Levelet irt Palkovics altábornagynak, részletesen tudatott vele mindent s kérte az intervenciót.

A tábornok radikálisan végzett. Felrendelte magához a két kadétot, s megparancsolta nekik, hogy azonnal üljenek vonatra, s vonul-

janak be intézetükhöz, a hol büntetést fognak reájuk kiszabni.

A hadapródok ma már Nagyváradon vannak s fenytésképen mindkettőnek elvették a kitüntetését. Mindenesetre elítélendően szigorú büntetés egy kis leány-mosoly után való szaladgálásért.

— **A választók figyelmébe.** A szabadelvű párt végrehajtó bizottsága kéri a párt összes hiveit és Arad város t. választó polgárait, hogy *szavazó lapjuk* kiváltása céljából jelentkezzenek minél előbb a városházán, a főjegyzői irodában, nehogy a választás napján torlódás következzen be és abból kifolyólag kellemetlenségek forduljanak elő.

— **A képzőművészeti múzeum igazgatója.** Kammerer Ernő volt tolnamegyei képviselőt a legközelebbi napokban kinevezik a szépművészeti múzeum igazgatójává miniszteri tanácsosi címmel és jeleggel.

— **Új osztálytanácsosok.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a pénzügyminiszter előterjesztésére Szigethy Ferenc miniszteri titkárnak és Lukács Sándor pénzügyi tanácsosnak az osztálytanácsosi címet és jelleget adományozta.

— **Tassy Pál utódja.** Mint értesülünk, Tassy Pál dr., a koronaügyészi helyettesé kinevezett volt nagyváradi főügyész utódja Wargha Ferenc budapesti főügyészi helyettes lesz, a kinek ugyis mint büntető jogásznak s mint jogi írónak is jóhangzásu neve van.

— **Szelléné elköltözött.** Ez a hír járta ma a városban. Szelléné állítólag felköltözött volna budapesti lakására. Meglehet ugyan, hogy még itt van Aradon, de az bizonyos, hogy régen készülődött már fel ő is Budapestre.

— **Mirkó herceg házassága.** Mi is megirtuk, hogy Mirkó montenegrói herceg legközelebb megkéri Constantinovic szerb ezredes leányát s ezzel rokonságba lép a szerb királyllyal, kinek Constantinovic a nagybátyja. Ezen a réven az a hír is elterjedt, hogy a házasság után Mirkót fogják szerb trónörökösnek kikiáltani. Mint Belgrádból hivatalosan jelentik, ezen hír minden alapot nélkülöz.

— **Eljegyzés.** Noszkó Imre dr. bozovicsi kir. albiró f. hó 23-án eljegyezte Péczely Elek Aradjárasi főszolgabíró bájos leányát, Margit kisasszonyt.

— **Virchov nyolcvan éves.** Berlinben nagy ünnepekkel fogják megülni a jövő héten Virchov Rudolf, a nagy tudományu tanár 80-ik születésnapjait. Az ünnepekre a világ minden részéről egyetemekről, akadémiákról és orvosi karokból jelentettek be képviselőket.

— **Az elnökgyilkos bírái előtt.** Igen gyorsan végez az amerikai igazságszolgáltatás az elnökgyilkos Czolgosz Leóval. Tegnap kezdték meg a borzalmas bűnygyben a végtárgyalást, a mely valószínűleg igen rövid lesz, mert a védők másra nem szoritkoznak, mint arra, hogy a vádlottat örültnek nyilvánítsák. A ma érkezett bufalói táviratok a következők:

Mac Kinley gyilkosa ügyében ma kezdődött meg a végtárgyalás. A Czolgosz-pör tárgyalása alkalmából a törvényszék épületét szigoruan őrzik. Csak belépőjegyekkel lehet bejutni. Czolgoszt a fogházból az utca alatt levő alaguton kísérték át erős fedezett alatt a bíróság épületébe. A vádlott egyik védője beszédében azt mondta, hogy a védő főfeladata, hogy örködjék a felett, hogy a vád szigoruan alkalmazkodjék a törvényes formákhoz. Hír szerint a védők csak arra fognak szoritkozni, hogy a vádlott örültté nyilvánítását fogják indítványozni. A Czolgosz-pör tárgyalásának további folyamán Gay-

lard védő azt mondta, hogy Mac Kinley sebének nem kellett okvetlenül halált okoznia. A halál tulajdonképpeni oka azokban a jelenségekben keresendő, a melyek a gyomor hátulsó részében felléptek. A halál közvetlen oka egy szeptikus folyadéknek a hasnyálmirigyek által való felszívása volt.

A tárgyalást — mint késő éjjel telefonon jelentik — délután befejezték s kihirdették a határozatot is, a mely szerint Czolgoszt a bíróság előre megfontolt gyilkosság büntette miatt mondotta ki bűnösnek. Az amerikai törvények szerint ennek a bűncselekménynek büntetése: *halál elektromosság által.* A bíróság Goldmann Emmát felmentette s nyomban szabadon bocsátotta.

— **A tisztizsgák.** Az egyéves önkéntesek joggal elmondhatják, hogy csöbörből-vödörbe jutottak. Alig izzadták végig a fáradságos hadgyakorlatok küzdelmeit, kezdetét veszi az újabb izgalom, amely ugyan nem olyan fáradságos, mint az előbbi, de azért talán még jobban megizzasztja a maga emberét. Az aradi önkéntesek már tulesetek az izgalmon. A tisztizsga véget ért s a derék fiuk ma reggel már hazd is jöttek Nagyváradról, hol a „nehéz napok” folytak. A csász. és kir. 33-ik ezred önkéntesei az idén rendkívüli sikerrel vizsgáztak. Ötvenketten mentek neki a vizsgának s negyvenöt tul esett azon a legnagyobb szereacsével. Csak hét marad vissza, kik most az írásbeli és szóbeli után gyakorlati vizsgát tesznek, mely ha sikerül, alig kettő-három számíthat csak arra, hogy nem kapja meg hamarosan a tisztihelyettesi, vagy a hadapródi hosszú kardot. Az eredményt egyébként szombaton fogják kihirdetni.

— **Egan Ede halála.** Ungvárról táviratozzák, hogy a Providentia biztosító-társaság, amelynél Egan baleset ellen biztosítva volt, ma délelőtt fegyverszakértő szemlét kért annak a kiderítésére, hogy Egan tényleg baleset áldozata lett-e. Mocsáry Béla és Csakl József fegyverszakértők vettek részt a szemlén, amelyen a szakértő bizottság megállapította, hogy Egan Ede halálát baleset okozta. — Mint Borostyánkőről táviratozzák, Egan temetése ma délután ment végbe a családtagok, rokonok és az egész környék intelligenciájának részvételével. A temetésen képviselve volt a földművelésügyi minisztérium is, mely diszes koszorut helyezett a ravatalra, továbbá ott volt a miniszteri kirendeltség személyzete, a budapesti egyetem és műegyetemi ifjak küldöttsége, Vasvármegye tisztikara stb.

— **Kinából hazafelé.** Triesztből táviratozzák: A második kelet-ázsiai német zászlóalj ma reggel 6 óra 15 perckor Kinából ideérkezett. A Lloyd elnöke, Becher, az igazgatóság tagjaival a Ferenc Ferdinánd Lloydgőzönsön a német csapatok üdvözlésére ment. Egy bécsi sürgöny jelenti: Egy tengernagy parancs közteszi, hogy ő felsége Montecuccoli ellentengernagynak, a kelet-ázsiai hajóraj volt parancsnokának a másodosztályu vaskorona-rendet adományozta a hadiékítményvel.

— **A kortes tragédiája.** Hajdu-bagosi tudósítónk jelenti: Várady Zsigmond dr. Hajdu-bagosra érkezett a napokban, hogy elmondja programbeszédét. A községbeli és környékbeli intelligencia tüntető lelkesedéssel fogadta Váradyt, azonban a kerület volt képviselőjének: Marjay Péternek egy csomó ittas kortese ékten lármával és ordítózással meg akarta akadályozni beszéde elmondásában. Ez csak a kezdete a történetnek. A berugott kortesek közül az egyik elpusztult másnapra; az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy, mint mondani szokás *meggyült benne a pálinka.* Ez a kis történet gondolkozóba ejtheti mindazokat, a kik hallottak a kuriai bíraskodásról és felvilágosítást is

ad egyszermind, hogy kik lelkesednek olyan dühösen a népbolondító tiszteletes urakért.

— **Házasság.** *Nikolin* Romulus nagylaki tanító f. hó 29-én tartja eskevjét az aradi gör. kel. román templomban *Stoiciu* Emilia hisaszszonynyal, özv. *Stoiciu* Katalin leányával.

— **Politikai párbaj.** A választási mozgalmak izgalmi már olyan hullámot vertek fel, hogy lovagias ügyek is keletkeznek belőle. Mint azikszói tudósítónk írja, *Fraenkel* Dezső földbirtokos, aki Darvas Béla szabadelvűpárti jelölt mellett korteskedik s *Michnay* Bertalan ügyvéd, Kossuth-párti kortes között politikai okokból oly heves összeszólközés történt, hogy az ügyet lovagias uton kellett elintézni. A kardpárbaj az aszalói erdőben folyt le s mindkét fél könnyű megsebesüléssel végződött. A párbaj után a felek nem békültek ki.

— **Órizet alatt tartott szerkesztőség.** Amerikában mostanában rossz idők járnak az anarkistákra. Az *Aurora* nevű newyorki anarkista lap szerkesztőségét az elkezeredett polgárság szét akarta rombolni, mire a szerkesztőség úgy segített magán, hogy puskákkal felfegyverzett embereket állított az ajtó elé, kik a redakciót minden ellenséges mozgalommal szemben megvédelmezik.

— **Halálozás.** *Kánya* Pál 40 éves korában Aradon elhunyt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a megyei kórházban.

— **Nő a léghajóban.** *Teplicz-Schönauban* tegnap a „Meteor“ katonai léghajóval egy nő is felszállott, *Kerl* Ella, ki unkanővére a léghajóvezető *Kallab* kapitánynak. A kosárban voltak még *Sturm* és *Laibach* hadnagyok a bécsi léghajós osztályból. A hajó Bécsben szállt fel és tíz órai utazás után Lipcsében ereszkedett le.

— **Nyilassy Mátyás** síremlékére újabb adakoztak: *Dobos* Károly dr. tanár, 4 kor., *Tamás* János, tánctanár 4 kor., *Wolf* Béla 10 kor., Az aradi szintársulat (Czakó Vilmos gyűjtése) 42 kor., 80 fill. Színészegyesület adománya (*Fenyéri* Mór által) 20 kor., kamat 1 kor. Az aradi Kölcsey-Egyesület 50 kor., *Pókász* Béla és *Margitka* 2 kor. Az Aradi Közlöny szerkesztősége utján 5 kor., erre adakoztak: *Kovács* Pál ev. ref. kántortanító 2 kor., *Palényi* Miksa máv. főmérnök 3 kor. Az összes eddigi gyűjtés 292 kor. 40 fill. Fenti célokra szives adományok *Gonda* László bizottsági pénztároshoz küldendők, amelyek esetről-esetre hirlapilag nyugtázva lesznek és gyümölcsöztetés végett az Aradi ipar- és népbankban helyeztetnek el.

— **Gyilkosság a kenderföldön.** Kegyetlen gyilkosság hírért adják *Dusesdről*, ahol *Liszka* Tógyer a Középpessy-uradalom bérese brutális módon ölt meg egy szerencsétlen asszonyt a tulajdon gyermeke szemeláttára. A falu határán kicsi kenderföldje volt *Páska* Györgynének aki mostanában áztatgatta a kendert, abban a kis patakban, mely az ő földjét a *Liszka* Tógyerétől elválasztja. A béresnek sehogyse tett szett ez az állapot s többször figyelmeztette az asszonyt, hogy a mesgyét ne lépje át, azonban *Páska* Györgyné nem hallgatott a szóra, a mi a különben is vad, indulatos embert végképp felbőszítette.

— Megöllek, ha még egyszer itt talállok! — riadt legutóbb az asszonyra.

És a fenyegetését be is váltotta ma mikor a kukoricásban járva észrevette, hogy *Páskáné* a leányával ott áztat a kispatakban. *Liszkanál* csőzpuska volt, amelylyel célba vette az asszonyt, aki észrevéve a szándékot, rémült sikoltozással futának eredt tizenhárom éves leányával. *Liszka* Tógyer mintegy kétszáz lépésnyire szaladt utánuk s ott elérte az asszonyt, akit hajánál fogva a földre cibált, ott rátiport a mellére, majd a fegyver agyával olyan ütést mért rá, hogy a szerencsétlen teremtés nyomban meghalt. A gyilkosságot bejelentették a nagyváradi kir. ügyészségnek.

— **Egy álszerkesztő letartóztatása.** A budapesti rendőrség ma letartóztatott egy *Kulcsár* Béla nevű volt nyomdai alkalmazottat kaució sikkasztásért. A hüvösre került kaució szédelgő mindenütt szerkesztőnek adta ki magát, míg a rendőrség rá nem jött szédelgéseire.

— **Mikor kikapós az asszony.** Mulatságos és nem minden pikantéria nélkül való jelenet játszódott le ma az aradi járásbíró előtt, ahol egy vén cigányasszony jelent meg, mint vádlott. Az volt a vád ellene, hogy egy fiatal asszonytól ruhát lopott. A lopás nem derült volna ki, de a cigányasszonyt elárulta a tulajdon menyé, ki haragudott az anyósára és úgy boszulta meg magát, hogy elment a káros menyecske házába és ott a gazdurnak és feleségének elmondotta, hol keressék a ruhát.

A férj is, a felesége is nagyon meg volt lepve. Az utóbbi legalább tetette magát. A férj rögtön feljelentette az esetet a csendőröknek, kik a cigányasszonynál meg is találták a ruhát.

Igy került az ügy a bíróság elé. A cigányasszony erősen védte magát.

— Nekem adta a fiatal asszony a ruhát, mert kivettem a kártyám, hogy a legszebb legény ő érte fog bomlani.

A tárgyaláson jelen volt a házaspár. Nemcsak a férj, de az asszony is visszautasította a cigányasszony boszantó védekezését. Mindazonáltal a tényállást sehogyan sem sikerült tisztázni.

Végre is kiküldték a férj uramat a tárgyalási szobából és kihallgatták az asszonyt, mint tanút:

— Mondja meg az igazat. Meg kell esküdenie arra, amit mond. Ellopta a cigányasszony a ruhát?

— Nem, — válaszolt szemérmesen a menyecske — elvitte.

— Maga beleegyezésével vitte el?

— Igen!

A férj sehogy sem tudja megérteni, miért eresztették el büntetlenül az a cigányasszonyt.

— **Meghalt az áldomáson.** Kisteleken egy tüzoltó tragikus körülmények közt halt meg. Vasárnap délután ugyanis a tüzoltók kivonultak. Gyakorlat után áldomást ittak, amelyen *Kovács* Illés erősen berugott. Ivás közben hirtelen halálos sápadtság fátyolozta el arcát, nagyot kiáltva szívéhez kapott és holtan bukott az asztal alá. Az orvos megállapította, hogy egy ér pattant meg benne.

— **Öngyilkos magyar nő Párisban.** *Newhercz* Teréz 45 éves magyar nő Párisban Rue de Rome lakásán öngyilkos lett. Butorait előbb meggyújtotta s azután felakasztotta magát. Az elősiető tüzoltók már csak a megszenesedett holttestét találták meg.

— **Veszélyes kísérletezés.** Hogy az emberek magukat életveszélyes kísérletezésnek alávetik, az Amerikában nem tartozik a ritkaság közzé. Itt azonban nem a tudomány iránti nagylelkűségből teszik azt, hanem anyagi haszonért. Rövid idő előtt Havannában az orvosok díjazás ellenében nyolc emberen tették kísérletet moszkító csipés által okozott sárgaláz ellen feltalált szerum jóságát illetőleg. Ezek közül ketten meghaltak hárman haldokolnak, a többiek szintén életveszélyben vannak. Ebből azután megállapították, hogy a moszkító légy terjesztője a sárga láznak s a *Caldas* dr. által feltalált szerum nem sokat ér.

— **Magyar név.** *Putz* István lippai illetőségű aradi lakos vezetéknévének „Pártos“-ra kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

— **Öngyilkosság Soborsinban.** *Erdélyi* Arpád soborsini iparossegéd ma reggel 5 órakor revolverrel meglötte magát. A golyó csak a nyakát érte s így a seb nem halálos. Az első orvosi segélyt *Murády* dr. nyújtotta neki. Az öngyilkosjelöltet még a reggeli vonattal behozták az aradi kórházba.

— **A skótok komolysága.** A glasgowi nemzetközi kiállítás megnyitása alkalmából a párisi *Matin* egyik munkatársa néhány kedves anekdotát mond el a skótok ismert komolyságáról. Hogy a skót éppen olyan jól tud számolni, mint imádkozni és hogy a pénztárcájával éppen any-

nyit törődik, mint a lelkével, arra nézve jellemzők a következő történetek:

Egy skót diák minden évben 14 napra hazajött a szülei házhöz. Bucsuzáskor az apa egy papirlapot adott át neki. Számla volt. A 14 nap költségei voltak rajta. A fiu — aki éppen annyira jó skót volt, mint az apa — pontosan átnézte a számlát.

— De apám! Te azt írod, hogy 7-ikén két darab kotelettet ettem, pedig csak egy volt; 8-ikán pedig nem is ettem levest és itt mégis számítod!

Skót volt az a vállalkozó is, a ki a fiainak eladta a hajóit és aztán egy hajóstársaságot alapított, hogy a fiai ne dolgozzanak konkurencia nélkül.

Egy skót apa fiainak, a mikor elérték nagykorúságuk idejét, állást szerzett és egyuttal átnyújtotta nekik a 24 évről szóló számlát, a melyből nem hiányzott még az orvosság sem. Mindamellet alig van ország, a hol bensőségesebb volna a családi élet, mint Skóciában.

— **A nagyherceg tyukszeme.** Párisból írják, hogy *Alexis* orosz nagyherceg, valahányszor Párisba érkezik, mindig megoperáltatja tyukszemét. Erre a célra Párisban egy állandó embere van. Az orosz cár franciaországi útja alkalmából most is Párisba érkezett *Alexis*, s a lakásáról leküldött az operatörhöz, honnan azt a választ nyerte, hogy az operatör jelenleg a délfranciaországi hadgyakorlatokon szolgál, mint tartalékos. A nagyherceg sürgőnyt menesztett emberének ezredeséhez s azt 24 órára kikérte. Így is történt s másnap este busás honoráriummal ment vissza külön vonaton a tyukszemvágó ezredéhez.

— **Garnier és Mayer.** *Garnier* ur, aki Párisban él, ha néhanapján seregszemlét tartott a hitelezői fölött, mindig elmosolyodott a *Mayer* nevének az olvastára. Gondolta ugyanis magában: ez az ostoba Mayer ott lakott valahol Németországban, Fulda városában. Atutaztam ott egyszer és csináltattam nála egy öltözet ruhát. Az árával persze adós maradtam és az is maradok mindörökké! Történt, hogy *Garnier* ur beállott a Berlin felé vágató versenyzők sorába. Elöl járt a gépe és úgy számolta, hogy ha nem tartóztatja föl valami váratlan akadály, hát még díjat is nyer. Akkor éppen Fulda városa táján járt a kocsija. Amikor a városhoz ér, ahol a versenybíró kiküldöttjének bemondja a nevét s a rekordját, elébe toppan *Mayer* ur és így szónokol:

— Olvastam a *Garnier* ur nevét a versenyzők sorában. Gondoltam, most megkapom a pénzeszkömet. Végrehajtást kértem hát maga ellen, kaptam is. A hátam mögött áll a végrehajtó. Hát vagy fizet, vagy lefoglaljuk az automobilját!

És *Garnier* ur mit tehetett mást: fizetett, a mi persze egy kis formassággal és egy kis idővesztéssel járt. Ugy, hogy a kénytelen fizetésen felül még a remélt díjtól is elesett.

— **Kossák József** csász. és kir. udvari főnyaképesz Templom-utca 2. szám. Felvételeket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— **Nagy Károly** cigányzenekara hosszabb nyári körútjából u. m.: *Marienbad*, *Franzensbad*, *Baden-Baden*-ből megérkezve, szerdán és csütörtökön a *Fehér Kereszt* télikertjében nagy hangversenyt rendez.

— **Kövérak klubja.** Szt.-Pétervárott érdekes klub alakult a napokban: a kövérak klubja. Az egyesületbe csakis oly egyéneket vesznek fel, kik legalább 7 pudot nyomnak. A ki kevesebbet nyom az csak mint vendég szerepelhet. Az elnöknek legalább kilenc pudot kell nyomni. Egy orosz pud 16-38 kilogrammot tesz ki.

— **Koszorúmegváltás.** *Bóhm* Géza aradi vállalkozó a *Bóhm* Mórné ravatalára szánt koszorú megváltás fejében 10 kor. adományozott az izr. árvaház javára.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— **A nagyérdemű közönség b. figyelmébe** ajánljuk a helybeli szolid és törekvő *Czigelbrier* Győző vaskereskedő céget vaskályhák, takaréktűzhelyek, konyhaedények, gazdasági cikkek és mindenemű szerszámok bevásárlása céljából.

A város háztartása.

(A jövő évi költségelirányzat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 24.

A hármass bizottság mai ülésén tárgyalta Aradváros jövő évi költségelirányzatát, mely valamivel nagyobb hiányt mutat föl a jelen évinél. Ez a különbség, mint a rossz gazdasági viszonyok mellett másképp nem is lehet, a város terhére esik és az idei pótdadónak három százalékkal, azaz 57%-ra való felemelését igényli.

Az elirányzatban úgy a kiadások, mint a bevételek összege emelkedett, de a kiadásoké nagyobb mérvben, úgy, hogy az idei hiány is megszorodott. Tiszta képét nyújtja ennek a következő összehasonlítás:

Kiadások az idén: 1,439.150 korona

a jövő évben: 1,488.100 korona

több kiadás: 48.950 korona

Bevételek az idén: 1,003.790 korona

a jövő évben: 1,026.840 korona

több bevétel: 23.050 korona, (a két

többletet összevetve a kiadási többlet 25.900 koronával nagyobb.)

Hiány az idén: 435.360 korona

a jövő évben: 461.290 korona

a hiány emelkedése: 35.930 korona

pótdadó az idén: 54%

a jövő évben: 57%

A bevételeknél nagyobb többlet mutatkozik a földhasznosítási jövedelemekből, mintegy 6000 koronával, a városi épületek bérjévedelmeiből 1000 koronával, az adóvégrehajtási díjakból 900 koronával, a városi fogyasztási illetékekből 5500 koronával, a kerékpáradóból 2500 koronával, s a boriteladó megváltásából 24.000 koronával.

A kiadásoknál kisebb összeget vettek fel a tisztviselők fizetése és lakbérére 2400 koronával, nagyobb összeget a tűzoltók illetményeire 2120 koronával, hirdetésményekre 1200 koronával, utcai világításra 1500 koronával, s a siketnéma iskola költségeire 1500 koronával.

Uj kiadási tétel kevés van.

A hármass bizottság a tanácsnak, a főszámvevő megállapítása alapján tett előterjesztését, melyet Kádas Kálmán tanácsnok adott elő, hosszabb vita után elfogadta.

Az ülésen Salacz Gyula polgármester elnöklése alatt jelen voltak:

Institoris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Kádas Kálmán és Varjassy Lajos tanácsnokok, Bund Henrik főszámvevő, Deutsch Bernát, Domány József, Edvi-Ilés László, Glück Károly, Hász Sándor, Kohn S. N., Millig József, Mittner József, Münz Ferenc, Müller Gyula, Neuman Dániel, Nagy Lajos, Posgay Lajos dr., Steiner Jakab, Simay István, Viragh Lajos, Varga József.

A jövő évi költségvetés, — koronákban számítva — mely most már a közgyűlés elé kerül, teljes részletességgel a következő:

Bevételek.

I. Rendesek.

Az 1900. év végén maradt pénztári készlet	16.39
Földhasznosításból	149647.82
Városi épületek bérjévedelméből	68269.—
A téglaföldterület céljából kiaknázandó városi földért várható jövedelemből	3200.—
Legeltetési díjakból	19200.—
Mértékhitelítési és mérlegkölcsonzési díjakból	8300.—
A városi törzsvagyonból várható jövedelmek és pedig a) a takarékpénztárban elhelyezett készpénz utáni kamatból	1395.80
b) az arad-csanádi egyesült vasutak 15 darab részvénye után várható osztalékból	180.—
c) az italmérési jog kártalanítása fejében nyert tőke után 1902. évben esedékes kamatból	85086.—

A honvéd lovassági laktanya előtti városi vendéglő, valamint az orsz. és heti vásárok alkalmával felállítandó lacikonyhák, úgy a birkás düllőn gyakorolható szeszes italok kiméréséért fizetendő bérekből

2480.—
 Helypénzszedésből 78000.—
 Pártjavadalmi díjak szedéséből 7900.—
 A halászati jog kezeléséből 130.—
 A vadászati jog bérbeadásából 840.—
 Falerakó helyek után fizetendő bérekből 12700.—

A vágóhídon levágandó marhák orvosi vizsgálata és az ott felállított mérleg használatáért fizetendő díjakból 40500.—

Rendőri bírságokból 3900.—
 Adóvégrehajtási és intési díjakból 11900.—

A vásártéri lovassági, valamint a Kossuth-utcai laktanyákért 1901. évben fizetendő bérösszegeből 32280.05

Atvonuló katonatisztek szállásbéreinek megtérítéséből 1500.—

Allami és községi adónak a hasznosítók által leendő megtérítéséből 560.—

Mulasztási kamatokból megtérítendő adó és egyéb tartozások hátralékaiból 1800.—

Arvapénztári kölcsönök kamatainak 10 százalékaiból 6000.—

Perköltségek megtérítéséből 900.—
 Kutya-adóból 1700.—

A gabona-piacon levő mérlegházakból való mérések után fizetendő díjakból 3000.—

A város által kiszolgáltatandó katonai előfogatok után várható jövedelemből 850.—

A közúti vaspálya és téglagyár által az utcai terület használatáért fizetendő összegből 1000.—

Adóbecslési bizonyítványok kiállítása után várható jövedelemből 250.—

Iparengedélyekért járó díjak és bírságpenzek után várható jövedelemből és az államtól várható ipariszkolai segélyből 6800.—

Az alsófoku kereskedelmi iskola után várható bevételből 1560.—

A községi kötelekbe való felvételért fizetendő díjakból 120.—

Városi fogyasztási illetékekből 70500.—

Szikviz fogyasztási adó után várható jövedelemből 6000.—

Ingtalan átíratási díjakból 26000.—

Hivatalos bizonyítványok kiállításáért, építési engedélyek és levéltári másolatok kiadásáért fizetendő díjakból 8210.—

A városi községi iskolai kiadások részben való fedezésére az államtól 1902. évre várható segély és a többi iskolák jövedelméből 13540.—

A város területén felállított hirdetési oszlopok után felállított díjból 144.—

Az államilag segélyezett városi siketnéma iskola részére várható jövedelemből 2200.—

A magas kincstár által az anyakönyvvezetés mellett alkalmazottak fizetési megtérítéséből 4085.—

A városi árvaház részére várható jövedelemből 10850.—

A város közönsége tulajdonát képező épületekben lakók által fogyasztott vizért megtérítendő díjakból 1270.—

A kerékpár-adó után várható jövedelemből 4500.—

A nyári színházért fizetendő bérből 6000.—

II. Rendkívüliek.

Különféle rendkívülileg várható bevételekből 2400.—

80 százalékos részesedés az állami italmérési jövedék többletből 36611.88

Az állami boriteladó és huszfogyasztási adó beszedési jog megváltásából várható jövedelem 224000.—

A kórházalapítványi tőke 1902. évi kamataiból 2360.—

A két temetőfelügyelőnek a temetőalapból a házi pénztár javára megtérítendő fizetése fejében 2160.—

A temető-alap tőkéjének 1902. évben esedékes kamataiból 1000.—

Az apaállat beszerzési alapból az apaállatok tartásával járó kiadások fedezésére fordítandó összeg	1500.—
Holt-Maros használatáért fizetendő díjból	—
A város fogyasztási adó természetű jövedelmeiben előállott kevesebbetért várható állami segély	88000.—
A bevételek összege	1068 810

Kiadások.

I. Rendesek.

Tisztviselők fizetése és lakbére	193160.—
Az adókezelésnél alkalmazottak fizetése és lakbére, valamint végrehajtási kiadásokra	23690.—
Nem választott hivatalnokok és alkalmazottak fizetése	13020.—
A városi fogyasztási pótdadószedésnél alkalmazottak fizetése	19400.—
A rendőr-legénység fizetése	71900.—
A cselédség bére	1640.—
Tűzoltók és toronyőrök fizetése, lakbére és ruha illetménye; a tűzoltói szerek fenntartása és beszerzése	24600.—
Kegyűdíjakra	7522.—
Napidíj mellett alkalmazottak fizetése	19491.—
Irodai és hivatali szükségletekre	4500.—
Nyomatványok és hirdetésmények	7900.—
Napidíjakra és utazási költségekre	2140.—
A vágóhid kezelésével összekötött kiadásokra	1860.—
A városi épületek fenntartása és kezelésével járó kiadásokra	21900.—
A városi épületek és takarmányoknak tűzkár ellen való biztosítása	6900.—
Illetékekre	200.—
Perköltségekre	800.—
A városi ingatlanok után fizetendő állami adó	23520.—
Illeték egyenértékre	6755.52
Az utcák világítására	44100.—
Az utcák tisztításánál alkalmazott személyzet fizetése és az ahoz szükséges fogat és eszközök fenntartására és beszerzésére	28390.—
Parti művek emelésére és a meglevő védgátak fenntartására	7900.—
Tűzifa és kőszén beszerzésére	7300.—
Előfogatozásra	3700.—
A rendőri legénység és szolgáloményzet ruházatára és felszerelésére	13670.—
Letartóztatott egyének tartási költségeire	1000.—
A kórházakban ápolandó vagyontalan betegek után fizetendő gyógyköltségek és gyógyszerekre	1200.—
A város községi kötelekbe tartozó szegények segélyezésére és ellátására	64000.—
Lelenc- és árvagyermekek tartására	2210.—
A polgári menházban Ó felsége I. Ferenc József nevére tett alapítvány és járuléki címén	6400.—
A községi iskolák fenntartására	208846.—
Az ipartanonc-iskolák kiadásainak fedezésére	11780.—
Az alsófoku kereskedelmi iskola fenntartására	5384.—
A siketnéma-iskola kiadásainak fedezésére	4910.—
Kegyűri kiadásra a róm. kath. egyháznak	6260.—
Kegyűri kiadásra a gör. kath. egyháznak	2050.—
Kegyűri kiadásra a gör. román és szerb egyháznak	3721.20
Segély az ágostai evangélikus egyháznak	800.—
Segély a reform. evang. egyháznak	1600.—
A helybeli zenede segélyezésére 8 öl tűzifa illetményen kívül	1600.—
A gör. kel. szerb hitfelekezetűek 5% közoktatási járuléka	1300.—
A gör. kel. román hitfelekezetűek 5% közoktatási járuléka	2250.—
Az izr. hitvallásuaknak 5% közoktatási járuléka	7100.—
A mértékhitelítő hivatal szükségletére	3400.—
Atvonuló katonatisztek által használandó szállások és istállók utáni bérekre	1800.—

A katonaság részére beszerzendő anyagok és egyéb kiadásokra	1600.—
A helypénzszedéssel összekötött kiadásokra	7120.—
A sétatányok, faiskolák és fasorok fenntartására	5600.—
A kutyaadó kezelésével kapcsolatos kiadások	120.—
A gabonapiaci mérlegházak szükségletére	1303.42
Az aradi jótékony nőegylet irányában fennálló 2520 kor. tőke tartozás után fizetendő 6% os kamat	151.30
A városi kórházalaprak a házi pénztár ellen fennálló 20152 korona 40 fillér tőke követelése után járó 6% os kamat	1208.06
Az osztr. földhitelintézetől felvett 2,142.866 kor. 60 fillér kölcsön után 26 és 27 félévi törlesztési részletére	107148.32
Az osztrák földhitelintézetől a vágóhid építésére felvett 252,000 korona kölcsön 19 és 20 félévi törlesztési részletére	12650.42
Az osztrák földhitelintézetől a honvédlaktanya kibővítésére felvett 128,000 kor. kölcsön 19 és 20 félévi törlesztési részletére	6424.60
Az osztrák földhitelintézetől a fa- és fémipar iskola építésére felvett 84,000 kor. kölcsön 13 és 14 félévi törlesztési részletére	4216.80
Az osztrák földhitelintézetől a fa- és fémipariskola építésére felvett 124 000 kor. kölcsön 13 és 14 félévi törlesztési részletére	6224.—
Az osztrák földhitelintézetől a Marospart erődítésére felvett 220.000 kor. kölcsön 8 és 9 félévi törlesztési részletére	11044.—
Az osztrák földhitelintézetől a kulturmérnöki épület emelésére felvett 48,600 kor. kölcsön 5 és 6 félévi törlesztési részletére	2437.40
Az arad és csanádi gazdasági takarékpénztártól a fa- és fémipariskola kibővítésére felvett 23,000 korona kölcsön utáni 3. tőketörlesztési részlet és kamatra	3002.—
A városi tisztviselő nyugdíjalap kamattörlesztéséből fedezetet nem nyerő nyugdíjösszeg pótlására	82930.—
A telefon közhasználatáért fizetendő díjakra	960.—
Titkosrendőri kiadásokra	600.—
Az aradi kereskedelmi és iparkamárának járó, de általa az aradi felső kereskedelmi iskolának átengedett hozzájárulási költsége	2000.—
Háztartási vegyes kiadásokra	4600.—
Egészségügyi kiadásokra	4100.—
Fürdőörök fizetésére	768.—
A ménesi vincellér iskolában a város költségére elhelyezett egy növények ellátási illetményére	300.—
Allattenyésztési kiadásokra	2500.—
A 33. cs. és kir. gyalogezred 150 éves fennállásának megünneplése alkalmából tett 2000 koronás alapítvány 5% kamata	100.—
A szárazér szabályozása hozzájárulási költségeire	8722.—
A csatornamű kiépítésére felvett kölcsön után fizetendő törlesztési hányadból és kamatokból az 1902 évre a város közönségére eső 1% os kamat	17000.—
Aradváros házi pénztára által a város tulajdonát képező és a csatornamű hálózatába eső házak után 1902. évre fizetendő csatornázási illetékre	5750.—
A város közönségének tulajdonát képező és a vízvezetési hálózatba eső házak, utcák, térek, sétatermek és közutaknál felhasználandó vízért fizetendő díjakra	14780.—
A Kölcsey-egyesület által évenként rendezendő nemzeti kegyeleti ünnepélyekből felmerülő költségek hozzájárulására	200.—
Az aradvárosi árvaház szükségletére	30436.—
A „László gyermek otthon” részére tett alapítványnak kamataira	400.—
A magy. kir. honvédtörvénytörvényhatóság által felmerülő költségeire	

tesített alapítvány után 1902. évre fizetendő járuléka	800.—
Aradvárosában létesített képtár, műcsarnok beruházási költségére	1000.—
A budapesti Erzsébet királyné szegénysorsu tüdőbetegek sanatórium egyesület részére létesített 10.000 koronás ügy-alapítvány évi 5% os kamata fejében	500.—
Endrődi Salac Gyula kir. tanácsos polgármester érdemei megörökítésére létesített 10000 koronás ösztöndíj alapítvány után 1902. évre fizetendő kamatra	400.—
A létesített mentő intézet által felmerülő költsége	1800.—

II. Rendkívüliek.

Az előre nem látható szükségletek fedezésére	20000.—
Az állami borítal adó és husfogyasztási adó beszedési jog megváltásáért és ezen adó beszedésével összekötött kiadásra	21872.—
A városi lövészegylet felállítására	2000.—
Az aradi honvéd egyesület részére megszavazott segély	400.—
A szegény tanulókat segélyező egyesületek	2000.—
Arad városában 1902. évben megtartandó löversenyhez a város törvényhatósági bizottsága által megszavazott versenydíj fedezésére	1000.—
A milleniumi emlékre megszavazott 40.000 koronából 1902. évre eső V. részlet fedezésére	4000.—
Budapesti m. kir. kertészeti tanintézetében Arad város költségére elhelyezett egy tanuló részére megszavazott ösztöndíj fedezésére	400.—
Az Atzél Péter-féle könyvtár vételárának törlesztésére a Kölcsey-egyesületnek 30 éven át fizetendő összeg fejében	240.—
A budapesti Mensa akadémia egyesület részére 5 évre megszavazott segélyből az 1901. évre járó 4 részlet Szerb tövis kiirtására	800.—
Mayer Mór magán zenekonzervatóriumának 1902. évre segélyezés címén	600.—
Az aradi és gáji polgári tűzoltó kar részére engedélyezendő segély- és egyenruházati hozzájárulása	1800.—
Az aradi izraelita jótékony nőegylet által fentartott népkönyha költségei fedezésére	1000.—
Arad városában felállítandó Szt. háromság szobor költségeinek részletes fedezésére az 1901. évben szükséges törlesztési hanyadára	6365.85

A kiadások összege: 1.488,100.—

A hiány összesen: 461,290.—

Ennek fedezésére a 806,663.—

korona egyenes adó után 57% pótdadó vette ki.

TANUGY.

(—) Uj tanár a tanító-képzőben. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Zoltai Mátyás budapesti állami polgári iskolai tanítóképző intézeti gyakorló polgári iskolai rendes tanárt, rendes tanári minőségben az aradi állami elemi iskola tanítóképző intézetéhez áthelyezte.

(—) Áthelyezett tanító. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Povoschán József német-szt.-mihályi állami elemi iskolai tanítót a zimándujfalui állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 24.

Az égbolton naponként láthatunk nehéz felhőket, melyekről esőre következtetünk, de az időjárás továbbra is száraz, meleg maradt. A szüretet megkezdték és javában foly-

tatják. A bor minősége és mennyisége jónak mutatkozik.

A tengerit csak ritka helyen törlik még, nagy része be van hordva és eredményében átlag 8 mm-za adott kat. holdról.

A mai hetivásárra nagy volt a behozatal, de vevők a budapesti és külföldi tőzsdék lanyha árfolyama után tartózkodók.

Elkelt mintegy 400 mm-za buza és 600 mázsa tengeri.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.00—7.10.

Buza közép minőségű 6.70—6.80.

O-Tengeri 4.60—4.70.

Csöves tengeri (dupla mázsa) 8.—

Rozs 5.70—5.80.

Arpa 5.30—5.40.

Zab 5.60—5.70.

Az irányzat változatlan csendes.

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 24. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter c/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szárított moslák: 12.80—13.— korona mm-zaanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 24. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban 82 — 84 fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fialal nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban 93 — 94 fillérig, fialal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 92 — 93 fillérig. Fialal könnyű páronként 250 kilogramm feletti súlyban 91 — 92 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm feletti súlyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Romániai eredetű (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm feletti súlyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm feletti súlyban 91 — 92 érig. Közép páronként 240—280 kilogramm feletti súlyban 90 — 91 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm feletti súlyban 90 — 91 fillérig.

Sertéslétszám. Szeptember hó 21. napján volt készlet 44,592 darab, szeptember 22. napján felhajtott 1911 darab, szeptember 23. napján elszállított 966 darab, szeptember 23. napján maradt készletben 45,537 darab. Uziel: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 24.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.60
Magyar koronajárdék 40/0	92.50
Magyar arany 41/10/0	121.75
Magyar ezüst 41/10/0	100.25
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.25
Magyar Italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	176.—
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	142.50
Osztrák papírjárdék	98.30
Osztrák járdék ezüst	98.20
Osztrák járdék arany	118.90
Koronajárdék	95.10
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1620.—
Magyar hitelbank részvény	620.—
Osztrák hitelbank részvény	614.—
Osztrák-magyar államvasut	611.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi marka	117.15
London	239.30
Páris	94.95

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 24.

Déltőzsde. A buzakínalatt kielégítő, a vételkedő jó. Nyugodt irányzat mellett 40.000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.76—7.77
Buza 1902. áprilásra	8.20—8.21
Rozs októberre	6.67—6.68
Rozs 1902. áprilásra	6.96—6.97
Zab októberre	6.57—6.58
Zab 1902. áprilásra	6.95—6.96
Tengeri szeptemberre	5.12—5.14
Tengeri 1902. májusra	5.11—5.12

Zárul 5 órákor:

Buza októberre	7.77— 7.78
Buza 1902. áprilisra	8.21— 8.22
Rozs októberre	6.68— 6.69
Rozs 1902. áprilisra	—
Zab októberre	6.57— 6.58
Zab 1902. áprilisra	6.95— 6.96
Tengeri szeptemberre	5.11— 5.12
Tengeri 1902. májusra	—

Zárul 5 órákor: korona

Osztrák hitelrészvény	609.—
Magyar hitelrészvény	615.—
Leszámitolóbank részvény	409.—
Rima-Murányi vasúti részvény	418.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	568.—
Közúti vasút	555.—
Városi villamos vasút részvény	276.—

NAPIREND.

Szeptember 25. Szerda. Róm. kath. naptár: Kleofás. — Protestáns naptár: Kleofás. — Görög-keleti naptár (szeptember 12.): Autonóm. — A nap két 3 óra 36 perckor, nyugszik 3 óra 34 perckor. — A hold két 3 óra 54 perckor, nyugszik 2 óra 1 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órákor 765.8 milliméter, délután 2 órákor 763.5 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 17.0, délután 2 órákor C° + 22.4. — Szél iránya és ereje reggel 7 órákor DK. 5, délután 2 órákor K. 6. — Felhőzet reggel 7 órákor félborult, délután 2 órákor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, nyugaton borulás, elvéve csapadék. A szabadélynárt Irodája Központi-Szálló I-ső emelet 6. és 7. számú helyiségében van. Ugyanott a végrehajtóbizottság naponta este 6 órákor ülést tart.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület I-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölösey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11/2—12/2 óráig. Helyiség: Ereklje muzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 25. Körjegyzőválasztás Déznán.

Szeptember 28. Az aradi kőműves segéd munkások önképző-szakszerveületének szüreti mulatsága (Vadember.)

Szeptember 29. A búr-asztaltársaság társas-estélye este 8 órákor (Földesi-vendéglő.) — Az új-aradi kőműves-és ácsiparosok zászlószentelési-ünnepélye.

Október 4. Aradváros közigazgatási-bizottságának rendes havi ülése.

REGENY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Irá: Theuriot André. (3)

(Folytatás.)

Egy óra telt így el, mikor a néma csendben egyszerre csak gyenge csörgő és csengőtyűhang, s tompa kerékzaj hallatszott kívülről, mely messziről, az országot felől jött. Teréz felemelte fejét és hallgatott.

— Ah! mormolá, ez a futár . . .

1851-ben a vasút csak Poitiersig ment; a helyi szolgálat ekkor még diligence által történt, mely Poitiersből hét óra alatt vitte az utasokat és sürgős leveleket Saint-Clémentinbe hol a diligence közeledett négy ló által vonva, melyek ügését meg lehetett különböztetni a főtutca kövezetén. S vele az élet visszatérni látszott az álomba merült városka falai közé. Lehetett hallani, hogy mint nyílnak fel zajosan a betett ablakok, s mily jókedvűen kérdezősködnek egymástól a kapukhoz siető emberek.

— Itt a kocsi! ismétlé a fiatal leány s a képes könyvet a földre veté. Azután hevesen fölugrott, nem törődve, hogy mit gondol miatta atyja, a függőnyt felhuzta, az ablakot kinyitotta s kíváncsian hajolt ki.

Desroches, ki nem annyira a kíváncsiságnak, mint azon gépies régi szokásnak hódolt, mely a XIII. Lajos utca lakóinál a diligence megérkezését mindennapi mulatsággá teszi, szintén felemelkedett s leányát követte az ablakhoz.

E pillanatban a kocsi kifordult a fő utcából. A vezető kürtölt, s a nehézkes jármű a keskeny ut miatt lassan haladt előre. A lovak tájékozta az izzadságtól, a sárga levélládát por borítá, s a mély álomból fölébredt utasok kidugták poros fejüket az ajtókon. Kíséret gyanánt három utcagyerek futott hátul a rugó lépcsőjébe kapaszkodva. A vezető mellett, ki-nek arca ugyancsak neki vörösödött hangszereinek fuvásától, mintegy huszonkét-huszonhárom éves fiatal ember látszott a polgárok s az

ablakokon kikönyöklő szolgálok figyelmét magára vonni. Rámotogattak, fejbölgatással üdvözölték, s ő kalapja megemelintése által vigan viszonzá e jóakaró üdvözlőket. A nélkül, hogy csinos gyerek lett volna, kifejezése megnyerő volt élénk kis szemével s kipödrött szőke bajuszával. Teréz, kit az ut felé vetett eme bizalmas taglejtések zavarba hoztak, kérdő arckifejezéssel fordult Desroches felé.

Az imperiaion ülő fiatal ember nem kerülte el az orvos vizsga szeméit; Desroches könnyedén vállat vont, gunyos mosoly képezett ráncot ajkai körül, s metsző hangjával mondá:

— Ha! ha! a Mangars-fiu visszatér a galambházba . . . ha ugyan galambháznak lehet nevezni egy olyan ragadozó madár tanyáját, ki-nek szárnyai vetekesznek tiszteletreméltó atyjával!

— Nini, jegyzé meg Teréz, ott látom Mangarsékát a Hotel de France kapujában . . . elbe jöttek.

AZ utca végén, a hotel kocsiszíne közelében lovászok s poitiersi magas főkötőt viselő két szolgálok mellett egy pár polgár integetett buzgón azon irány felé, honnan a kocsi jött, Mangarsné zsebkendőjét lobogatatta, míg oldala mellett férje integetett pálcájával.

A diligence nehézkesen dőcögve, végre az udvar nagykapuja előtt megállt, s a fiatal ember leszállt a magasból, hol guggolt, anyja nyakába esett, azután atyja ölelését fogadta, ki nagyon vignak látszott, hogy örökösét viszont láthatja; megfogta kezéinél fogva s megelégedett arckifejezéssel mérte végig tetőtől-talpig.

— A manóba! kezdé gunyosan Desroches doktor, ez a Mangars papa hogy cirógatja magzatát! . . . Megtapogatja fiatal fiókjának kezeit, hogy karmai kinőttek-e már . . . Légy nyugodt fessemerle,* a jó vér nem tagadja meg magát, majd neki is lesz csőre és karmai, mint neked.

— Ezek a Mangarsok, mondá Teréz, atyja felé fordulva, gazdagok s az egész világ irányában finomak, s mégsem szeretik őket . . . Miért? Hát nem elég tiszteletreméltók?

Desroches vállait vonogatta. . . .

— Tiszteletreméltók! Hogy is ne? kiáltott fel gunyosan nevetve, az ember mindjárt tisztességes, ha mesterségét üzi. E világon vagy csálni, vagy megcsaladni, falni, vagy felfalni kell. A Mangarsok a falók fájából valók, ez az egész! . . . Jerünk be, azon emberek látása gyötör!

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 24. —

Nádor szálloda. Olári Gyula papnövendék Pozsogár. — Deutsch Ignátz birtokos Sárd. — Szuhanc Róza magánzónó Gurahono. — Ország Jolán kasszirónó Szeged. — Weisz Simon magánzó Almás.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.03
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszluról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszluról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temevár felé:	Temevár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

*) Így hívják Franciaország nyugati vidékein a karvalyt.

NYILTTÉR.*

„FEHÉR KERESZT” SZÁLLODA
TÉLI KERTJÉBEN.

Ma szerdán, szept. 25-én és holnap csütörtökön 26-án

NAGY KÁROLY
cigányzenekara

hosszabb nyári körútjából u. m.: Marienbad, Franzensbad, Baden-Baden megérkezve,

NAGY
HANGVERSENYT

rendes,
melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja

Kiváló tisztelettel:

NAGY LAJOS,
szállodás.

Válogatott

1261

Csemege-szöllő

5 kilós kosárral 80 krért

kapható

Erzsébet-körut 7.,

a Lyceummal szemben, földszint.

Weisz József borbizományos

Pankotán,

ajánlja magát a t. bortermelő-közönségnek

boraik eladására.

Kiterjedt összeköttetései ugy a bel-, valamint külföldön

előnyös árakra

nyujt reményt.

1236

Baksay és társa csődtömeggondnokának,

Dr. Reisinger Ferencz

ügyvédnek megbizottja

Drahotsky Vilmos

(lakik Scherhag műkertész Orczy-utczaiban)

különféle szerszámokat; dynamo-, vető-, csiszoló stb. gépeket, olajokat, nickel lemezeket, petroleum motort, fessmérőket és mindenféle **műszaki cikkeket árusít szabad kézből, jutányos árakon.**

Hölgyközönség szíves figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy helyben,

Szabadság-tér 3. szám alatt
egy a mai kor és igényeknek megfelelő

francia és angol NŐI DIVATTERMET

nyitottam.

Tapasztalataimat Londonban és Németországban több éven át szereztem, hol is mint szabász működtem, minek folytán a legmagasabb igényeknek is meg tudok felelni.

Elvállalok bármilynemű

cosztümök, kabátok, gallérok és sport-costümök készítését.

A b. é. hölgyközönség szíves pártfogását kérve, vagyok Kiváló tisztelettel

VARGA KÁLMÁN

francia és angol női ruha-készítő

1241

Arad, Szabadság-tér 3. sz. II. emelet.

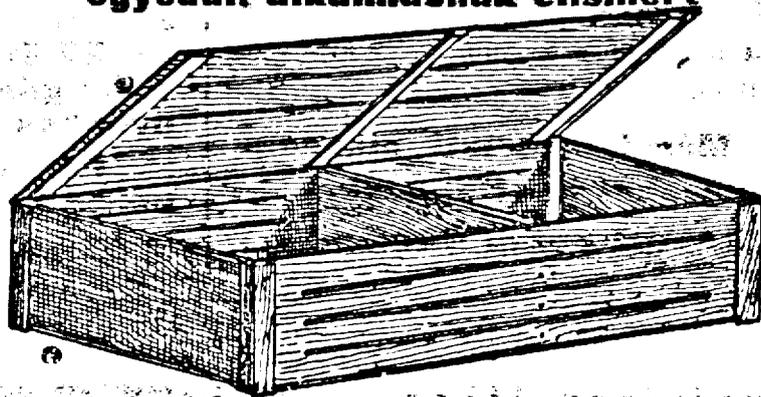
Jelentékeny szállítási díjkedvezmény!

MUNK II. és FIAI

gőzfűrész, parkett-, hordó-, láda- és faárugyár, szakács, szlatina és madrizestyi uradalmak.

Maros-Szlatina, Arad m.

Ajánlják szőlő- és egyéb gyümölcs szállítására kitünően bevált egyedüli alkalmasnak elismert

szabadalmazott farekeszeiket.

Fagyapot minden rekeszhez ingyen!

Képviselő Arad részére:

Schäffer Henrik, Andrassy-tér (Bing-ház.)

Telefon 208. sz.

Jelentékeny szállítási díjkedvezmény!

Egy helybeli

nős egyén,

ki teljesen megbízható, a magyar és német írásban tökéletesen jártas,

valamely irodában, felügyelői,

vagy más minőségben

azonnali vagy október 1-sői

belépésre

állást keres.

Fizetés megegyezés szerint.

Czím a kiadóhivatalban. 1209

Szállítható

izzó

harisnyák

(Auerhálók nem szabaddalmi kihágás.)

Azonnal használhatók s minden égre alkalmazhatók. 1178

25 darab 6 frt, 50 drb 11 frt, 100 darab 20 frt

bérmentesen házhoz szállítva, jótállás mellett, utánvétellel, 1178

Gluhstrumph-Fabrik „BRILLANT“

Berlin, Linkstrasse 27g.

Képes árjegyzék bérmentve ingyen.

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladó

míg a készlet tart 1184

Panker Viktor

épület és műlakatos üzletében Arad, Főúton-utca 6. sz. Továbbá elvállal minden ezen szakba vágó munkák kivételét, u. m.: Takarékek tűzhelyek, sír- és folyosó kerítések, görredőnyök, szabadon álló vaslépcsők, szabadon álló csigalépcsők kovácsolt vasból, vasajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalások bármely kivitelben, jutányos ár, pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.

Nedves falszárításra vaskosarak napi-díj-mellett bármikor kaphatók.

6000—7000 korona

évi jövedelmet

biztosíthat magának az, aki 10,000 korona (jótállást, betétlázást vagy másnemű) 1208

biztosítékot képes nyújtani.

Ajánlatok „L. M.“ jelige alatt a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Magyar kfr. államvasutak igazgatósága.

87943—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson 1. évi szept. hó
Bpest ny. p. u. 80-án d. u. 3 óra
Budapest, 1901. augusztus 29.

Az igazgatóság.

Városi és megyei telefon 132.

Választási zászlók

megrendelésre

bármely méret és nagyságban, felirattal

csinos kivitelben,

a legjutányosabb árban kaphatók

BERÁN ANTAL

kárpitós és díszítőnél

ARADON, Szabadság-tér 20. szám.

Tapéta raktáron, mindennemű menyezeti dombor-díszítések (Papir-Maché), rajzok és költségvetések lakberendezésekre a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig:

ebédlők-, szalon-, háló-szobák, kávéházak és szállodai fürdők

berendezésekről. 1215

Lószőr- és afrik-matraczok, kész függöny traperiák, teke-asztaloknak való zöld posztó, ablakvászón és önműködő redőnyök állandó nagy raktára. Minden e szakmába vágó új munkák elkészítését, valamint régieknek átalakítását a legjutányosabban elvállalom.

Megrendelések azonnal teljesítetnek.

Városi és megyei telefon 132.

Városi és megyei telefon 132.

Városi és megyei telefon 132.

Városi és megyei
telephon 150. sz.

Ifj. Czeiler István

Városi és megyei
telephon 150. sz.

fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrészes árak:

Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. keményfa
nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.

Méret szerinti megrendeléseket is elfogadok.

Mindennemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:

Ajtók, ablakok, padozat és parkett gyors és nagybani gyártása.

Különlegesség saját gyártmányu **gördülő ablak faredőnyökben** (rolók).

Portallé és modern boltberendezések gyára stb.

Zászló-rudak!

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s deszka vágások; valamint **kanyarítások** (schweifolás, decoupirozás) **gyalbas** (egyengetés és vastagságból) **hornyolás** (kelelés) **furás, vésés és csapolás** olcsó árban darab vagy munka-óra szerint számítva.

1173

Cserépszáritó keretek raktáron.

Buttyin község

jegyzői irodájában

egy a

jegyzői pályára készülő

fiatal ember

azonnali belépésre

alkalmazást nyer.

Fizetése mosás és ágy-
neműn kívül, lakás, teljes el-
látás és havi 20 korona fizetés.

1270

Az előjáróság.

Sokkal jobb mint a veres
Putzpomadé

Globus - Putzextract.

Legújabb kitüntetése
a párisi 1900. évi kiállítás

Fritz Schulz jun. Akt.-Ges.,
LEIPZIG és EGER.

arany érme. Mindenütt kapható!

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Haggemacher Henrik

Arad, Karolina-utca 7.

budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőzde-
tára ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit.
vegysz. ur által elősmert legkollektivesebb
űditő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palozkjaiban.

Különösen mell- és gyomorbetegségek figyelmébe!
Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:

„A Haggemacher-féle Góliát maláta-sört
vegylizsgálatom alapján főleg magas extract
es maláta cukor (maltae) tartalma követ-
keztében a legkiválóbb maláta-sörök közé
sorozom!” 1080

„Szönyegház”
megnyit.

„Szönyegház”
megnyit.

„Szönyegház”
megnyit.

„Szönyegház”
megnyit.

„Szönyegház”
megnyit.

Arad, Neuman-palota

„Hungária” kávéház mellett.